

บทที่ 3

กฎหมายการทำแท้งในต่างประเทศ

แต่ละประเทศมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน มีศาสนา วัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อที่หลากหลายและแตกต่างกัน ล้วนแล้วแต่เป็นรากฐานในการใช้บังคับกฎหมายในแต่ละประเทศ ในกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งก็เช่นเดียวกัน

แม้จะมีข้อถกเถียงมากมายไม่ว่าจะเป็นเหตุผลทางด้านศาสนา จริยธรรม การแพทย์ และข้อกฎหมาย เช่น สิทธิของแม่และทารก และอื่นๆ เกี่ยวกับการห้ามทำแท้งว่าควรจะอนุญาตหรือไม่ ภายใต้งื่อนไขอย่างไร

3.1 ประวัติความเป็นมาของข้อจำกัดการทำแท้งที่แตกต่างกันในกฎหมายต่างประเทศ

การทำแท้งตามคำร้องขอของหญิงมีครรภ์โดยถูกต้องตามกฎหมายในประวัติศาสตร์สมัยใหม่ได้มีขึ้นในสหภาพโซเวียต ตั้งแต่วันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2463¹ แต่ต่อมาในปี พ.ศ. 2479 รัฐบาลได้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้ง โดยมีการกำหนดข้อจำกัด อย่างไรก็ตาม นับจากปี พ.ศ. 2498 รัฐบาลสหภาพโซเวียต ได้หันกลับไปใช้นโยบายการทำแท้งค่อนข้างเสรี และหลังจากนั้นประเทศสังคมนิยมในยุโรปตะวันออก (ยกเว้นอัลบาเนีย) ได้พากันยึดถือนโยบายนี้ ซึ่งในปัจจุบันประเทศต่างๆ ได้กำหนดข้อจำกัดในการอนุญาตให้ทำแท้งไว้ต่างๆ กัน²

3.1.1 ประเทศอังกฤษ

ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการทำแท้ง (Abortion Act ค.ศ. 1967) ในปี พ.ศ. 2510 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2511 เป็นต้นมา หลังจากที่ได้มีการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปกฎหมายการทำแท้งตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2479 ซึ่งเป็นปีที่มีการตั้งองค์กร The Abortion Reform Association ขึ้น โดยกลุ่มดังกล่าวนี้พยายามผลักดันให้รัฐบาลออกกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งชัดเจนกว่าเดิม หลังจากนั้นในปี 1938 คดี Bourne³ เป็นคดีที่แสดงให้เห็นถึงเปลี่ยนแปลงของ

¹ Henry P. David. (1974). *Abortion Reserch: International Experimence*. pp. 3-12.

² เมธิกาญจน์ ช้างหัวหน้า. เล่มเดิม. หน้า 48

³ ญัตติฯ อเนกสมบูรณ์ผล. (2554). กฎหมายการทำแท้งของประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2555, จาก

นโยบายของรัฐบาลเรื่องการทำแท้ง คดีนี้เป็นคดีที่นายแพทย์ Alec Bourne ทำแท้งให้แก่เด็กผู้หญิงคนหนึ่งที่ถูกทารุณกรรมและหลังจากนั้นนายแพทย์ผู้นี้ก็ถูกจับกุมดำเนินคดี Bourne ผู้คดีและอ้างว่าการทำแท้งนั้นจำเป็นเพื่อที่จะรักษาชีวิตของเด็กผู้หญิงไว้ ผู้พิพากษาเห็นด้วยกับข้อโต้แย้งของนาย Bourne คำพิพากษาคดีนี้เป็นคำพิพากษามาตรฐานสำหรับการตัดสินใจคดีต่อไป กล่าวคือการทำแท้งสามารถกระทำได้หากเป็นการรักษาสภาพจิตใจของผู้หญิงที่ตั้งครรภ์นั้น

หลังจากคดี Bourne มีผู้หญิงจำนวนหนึ่งที่ทำแท้งโดยอาศัยเหตุผลที่ว่ามีความจำเป็นที่จำต้องทำแท้งเพื่อรักษาสภาพจิตใจของตนหรือได้รับความยินยอมจากนักจิตวิทยา อย่างไรก็ตามผู้หญิงที่มีฐานะดีเท่านั้นที่สามารถจ่ายเงินเพื่อปรึกษานักจิตวิทยาและสามารถจ่ายเงินค่าทำแท้งอย่างปลอดภัยได้ (Safe abortion) ในขณะที่หญิงตั้งครรภ์จำนวนมากไม่มีกำลังจ่ายเงินจะต้องแสวงหาการทำแท้งเถื่อน จากการทำแท้งเถื่อนนี้เองทำให้ผู้หญิงกว่า 40 คน ต่อปีต้องเสียชีวิตและมีผู้หญิงอีกจำนวนมากที่บาดเจ็บจากการทำแท้งที่ผิดกฎหมายนั้น นี่คือเหตุผลหรือแรงจูงใจที่ทำให้แพทยนักรการเมือง และนักบวชทำงานร่วมกันเพื่อที่จะผ่านกฎหมายทำแท้งขึ้น ถึงแม้หลายคนจะเห็นว่าการทำแท้งหรือ Abortion Act คือชัยชนะของสิทธิสตรี แต่ในความเป็นจริงแล้วกฎหมายฉบับนี้เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาด้านสาธารณสุขของประเทศ กฎหมายฉบับนี้แท้จริงแล้วให้สิทธิและความรับผิดชอบแก่แพทย์ไม่ใช่หญิง กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้ทำให้การทำแท้งนั้นถูกกฎหมายในทุกกรณีแต่เป็นการกำหนดข้อยกเว้นสำหรับการทำแท้ง

กฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งในประเทศอังกฤษนั้นได้เปลี่ยนจาก The Medical Termination of Pregnancy Bill มาเป็น The Abortion Bill และเป็น Abortion Act 1967 ในที่สุด ซึ่งเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 เมษายน 1968

สิ่งที่น่าสนใจของกฎหมายฉบับนี้คือ Abortion Act เปิดกว้างสำหรับการตีความและให้อำนาจในการตัดสินใจแก่แพทย์ในการที่จะชั่งน้ำหนักถึงความเสี่ยงของการมีครรภ์มีมากกว่าการเก็บรักษาการตั้งครรภ์ไว้หรือไม่ โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

มาตรา 1 การสิ้นสุดการตั้งครรภ์ทางการแพทย์

(1) ภายใต้อำนาจของบทบัญญัติในมาตรานี้ การกระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำแท้งถ้าผู้กระทำเป็นแพทย์ผู้ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม และได้ทำตามเงื่อนไขต่อไปนี้ ผู้กระทำไม่มีความผิด

ถ้าแพทย์ผู้ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมสองนาย มีความเห็นร่วมกัน โดยสุจริตว่า

(ก) หญิงนั้นตั้งครรภ์ไม่เกิน 24 สัปดาห์และหากปล่อยให้การตั้งครรภ์ดำเนินต่อไป หญิงตั้งครรภ์อาจเสี่ยงอันตรายถึงชีวิต หรืออันตรายต่อสุขภาพทางกายหรือจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ หรือของบุตรที่ยังมีชีวิตอยู่ของหญิงตั้งครรภ์นั้น เพิ่มขึ้นกว่าที่จะทำแท้งให้หญิงนับตั้งแต่ต้น

(ข) มีหลักฐานที่น่าเชื่อว่าเด็กที่เกิดมามีโอกาสที่จะได้รับทุกข์ทรมานจากความผิดปกติทางกายหรือทางจิตใจ ที่จะส่งผลให้เด็กเป็นผู้เสียเปรียบอย่างมากในสังคม

(2) การตัดสินใจว่าถ้าปล่อยให้การตั้งครรภ์ดำเนินต่อไปจะมีผลต่อการเสี่ยงอันตรายต่อสุขภาพตามที่บัญญัติไว้ในวรรค (ก) ของอนุมาตรา 1 ในมาตรานี้ จำต้องคำนึงถึงภาวะแวดล้อมของหญิงนั้นที่แท้จริงหรือที่วิญญูชนอาจคาดหมายได้

(3) นอกจากที่บัญญัติไว้ในอนุมาตรา (4) ของมาตรานี้ การรักษาโดยการทำแท้งในทุกกรณีต้องกระทำในโรงพยาบาลที่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข หรือกระทรวงกิจการสก๊อตแลนด์ (Secretary of State) ในสก๊อตแลนด์ ซึ่งอยู่ภายในบังคับของกฎหมายว่าด้วยบริการสาธารณสุขแห่งชาติ (National Health Service Acts) หรือต้องกระทำในสถานที่และเวลาที่รัฐมนตรีดังกล่าวกำหนด

(4) อนุมาตรา (3) ของมาตรานี้ กับอนุมาตรา (1) ในส่วนที่เกี่ยวกับความเห็นของแพทย์ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมสองนายจะไม่นำมาบังคับ ถ้าการทำแท้งโดยแพทย์ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ในกรณีที่แพทย์นั้นมีความเห็นโดยสุจริตว่า การทำแท้งนั้นมีความจำเป็นต้องทำโดยรีบด่วนเพื่อช่วยชีวิต หรือเพื่อป้องกันอันตรายร้ายแรงอย่างถาวรต่อสุขภาพกายหรือสุขภาพจิตของหญิงตั้งครรภ์

ซึ่งการทำแท้งที่ผู้กระทำไม่มีความผิดตามพระราชบัญญัติการทำแท้ง (The Abortion Act 1967) นั้นจะต้องมีมูลเหตุตามที่กฎหมายกำหนดคือมูลเหตุในเรื่องอันตรายต่อร่างกายหรือจิตใจของหญิงตั้งครรภ์ ซึ่งจัดเป็นมูลเหตุทางการแพทย์ (Medical Indication) และการทำแท้งจะต้องกระทำภายในระยะเวลาไม่เกิน 24 สัปดาห์ นับตั้งแต่ตั้งครรภ์ ถ้ามีการทำลายชีวิตทารกที่มีอายุครรภ์มากกว่า 24 สัปดาห์ขึ้นไป ผู้กระทำก็จะมีผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดต่อบุคคล (The Offence against the Person Act 1861) และพระราชบัญญัติคุ้มครองชีวิตทารก (The Infant Life (Preservation) Act 1929) แล้วแต่กรณี

มาตรา 5⁴

(1) บทบัญญัติในพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองชีวิตทารก (The Infant Life (Preservation) Act 1929)

(2) ภายใต้งบคำของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำแท้งการกระทำใดๆ ที่มีเจตนาจะทำให้หญิงแท้งลูกถือว่าผิดกฎหมาย (Unlawfully) ทั้งสิ้น เว้นแต่จะได้กระทำตามที่มาตรา 1 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้อนุญาตไว้

กล่าวโดยสรุป ความผิดในการทำลายชีวิตทารกในครรภ์มารดาตามกฎหมายอังกฤษต้องพิจารณาจากกฎหมายทั้ง 3 ฉบับ กล่าวคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดต่อบุคคล (The Offence against the Person Act 1861) พระราชบัญญัติคุ้มครองชีวิตทารก (The Infant Life (Preservation) Act 1929) และพระราชบัญญัติการทำแท้ง (The Abortion Act 1967) ซึ่งแม้กฎหมายทั้งสามฉบับนั้นจะแตกต่างกัน แต่ก็มีมีความเกี่ยวกันอยู่ กล่าวคือ การทำลายชีวิตทารกในครรภ์มารดาหรือการทำแท้ง ต้องอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการทำแท้ง (The Abortion Act 1967) ถ้าหากเป็นการทำแท้งที่ไม่ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการทำแท้ง (The Abortion Act 1967) ถือว่าเป็นการทำแท้งที่มีข้อขัดแย้งกฎหมายและเป็นความผิดทางอาญา ซึ่งจะต้องพิจารณาจากกฎหมาย 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดต่อบุคคล (The Offence against the Person Act 1861) และพระราชบัญญัติคุ้มครองชีวิตทารก (The Infant Life (Preservation) Act 1929)

กล่าวคือ การทำแท้งที่มีข้อขัดแย้งกฎหมาย ถ้าเป็นการทำให้ทารกในครรภ์ตายก่อนที่จะคลอดออกมานั้นสามารถพิจารณาได้ดังนี้ กรณีที่หนึ่ง ถ้าอายุของทารกในครรภ์นั้นมีอายุไม่ถึง 28 สัปดาห์ (ไม่ว่าจะเกิดมาแล้วมีชีวิตอยู่รอดได้) จะถือว่าเป็นความผิดตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดต่อบุคคล (The Offence against the Person Act 1861) ส่วนกรณีที่สองเป็นกรณีที่ทารกในครรภ์มีอายุครรภ์ตั้งแต่ 28 สัปดาห์ขึ้นไป หรือมีอายุครรภ์ที่อาจจะเกิดมาแล้วมีชีวิตอยู่รอดได้ (Capable of being born alive) ไปจนถึงการทำลายชีวิตทารกในขณะคลอดจะถือเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองชีวิตทารก (The Infant Life (Preservation) Act 1929)

⁴ Section 5 (1): No offence under the Infant Life (Preservation) Act 1929 shall be committed by a registered medical practitioner who terminate a pregnancy in accordance with the provisions of this Act.

(2) For the purposes of the law relating to abortion, anything done with intent to procure (a woman's miscarriage (or, in the case of a woman carrying more than one foetus, her miscarriage of any foetus) is unlawful done unless authorized by section 1 of this Act.

ซึ่งกำหนดไว้ว่า การทำแท้งจะไม่เป็นความผิด ถ้าเป็นการกระทำโดยแพทย์และกระทำในโรงพยาบาลเมื่อมีเหตุดังต่อไปนี้

1) การมีครรภ์เป็นการเสี่ยงต่อชีวิตของมารดา หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่มารดาทั้งในแง่ร่างกายหรือจิตใจ หรือ

2) ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทารกซึ่งมีชีวิตแล้วจะทนทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจ กลายเป็นคนปัญญาอ่อน โดยปกติการทำแท้งจะต้องได้รับความเห็นชอบจากแพทย์ 2 คน แต่ถ้าเป็นกรณีรีบด่วนและจำเป็น แพทย์เพียงคนเดียวก็อาจตัดสินใจได้เอง เมื่อมีเหตุที่อาจก่อความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ร่างกายหรือจิตใจของมารดา (มาตรา 12) และถือว่าแพทย์ไม่มีหน้าที่จะต้องทำแท้งให้ เว้นแต่ในกรณีที่เกิดความเสียหายร้ายแรงแก่ร่างกายหรือจิตใจของมารดา (มาตรา 4)

3) ในกรณีรีบด่วน จำเป็นต้องทำแท้งเพื่อช่วยชีวิตหญิงนั้น แพทย์เพียงคนเดียวมีสิทธิตัดสินใจโดยตนเองได้ โดยปราศจากความเห็นชอบจากแพทย์คนที่สอง และมีสิทธิที่จะทำแท้งที่ใดก็ได้ นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในข้อ 1

4) แพทย์หรือพยาบาลที่มีความเห็นคัดค้านกับการทำแท้งเสรี มีสิทธิจะไม่ร่วมมือในบริการนี้⁵

พึงสังเกตว่ากฎหมายฉบับดังกล่าว เปิดช่องทางไว้ในอนุมาตรา 3 ให้สิทธิแพทย์ทำแท้งหญิงได้ในขอบเขตที่กว้างมาก จนในทางปฏิบัติจริงๆ แล้วประเทศอังกฤษจึงได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่ทำแท้งได้เสรี โดยรัฐตั้งวัตถุประสงค์ไว้ 5 ประการ ได้แก่

1) เพื่อลดอัตราเกิดของเด็กนอกกฎหมาย (Illegitimate Birth) ซึ่งเกิดจากผลแห่งความสัมพันธ์ทางเพศชาย-หญิง

2) เพื่อลดอัตราของเด็กที่เกิดโดยบิดามารดาไม่พึงประสงค์ (Unwanted Child)

3) เพื่อลดอัตราการตายและพิการ (Mortality and morbidity) จากการทำแท้งของหมอเถื่อน

4) เพื่อกำจัดหมอเถื่อน

5) เพื่อลดอัตราเกิดของประชากร

หันกลับมาวิเคราะห์เป้าหมายในการขอแก้ไขปรับปรุงกฎหมายทำแท้งของฝ่ายสนับสนุนจากหลักฐานที่พอจะนำมากล่าว พอจะสรุปวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1) เพื่อการคุมกำเนิดประชากรของประเทศ

2) เพื่อลดต้นทุนสารสนเทศ ต่ออุปสงค์และอุปทานในการทำแท้ง

⁵ พินิจ ทิพย์มณี. เล่มเดิม. หน้า 10-12.

- 3) เพื่อปราบหมอเถื่อน
- 4) เพื่อลดอันตรายการตายของหญิงทำแท้ง
- 5) เพื่อลดอัตราค่าทำแท้ง
- 6) เพื่อลดภาระรายจ่ายรัฐในการปราบอาชญากรรมการทำแท้ง⁶

ร่างพระราชบัญญัติอนุญาตให้ทำแท้งโดยเหตุผลทางการแพทย์ (The Medical Termination of Pregnancy Bill หรือ The Abortion Bill) ก่อนจะเป็นกฎหมายได้มีการถกเถียงกันมาก ได้เสนอเข้าสู่สภาโดยนาย David Steel สมาชิกสังกัดพรรค Liberal สาระสำคัญของกฎหมายในการเสนอร่างตอนแรกที่ว่านายแพทย์ที่จะให้ความเห็นว่าการให้การทำแท้งได้นั้น คนหนึ่งต้องเป็นแพทย์อาวุโสชั้นสูง (Consultant) ซึ่งต่อมา Baroness Stock สมาชิกสภาสูงหรือสภาขุนนาง (House of Lord) เป็นสตรีสังกัดพรรค Labour เสนอขอให้ตัดแพทย์อาวุโสชั้นสูง เพราะแพทย์ชั้นนี้มีจำนวนน้อย โดยเฉพาะในชนบทแล้วออกจะเป็นการยากลำบากสำหรับสตรีผู้มีความประสงค์จะทำแท้งเพื่อหาแพทย์อาวุโสชั้นสูงได้ ถ้าปล่อยให้ออกมาใช้บังคับและกำหนดให้ต้องใช้แพทย์อาวุโสชั้นสูง ถ้าหาไม่ได้ก็จะทำแท้งเองหรือเข้าหาหมอเถื่อนซึ่งเป็นอันตรายแก่หญิงมาก ในที่สุดการใช้แพทย์อาวุโสชั้นสูงเป็นอันระงับไป พระราชบัญญัติว่าด้วยการทำแท้ง Abortion Act จึงเพียงแต่กำหนดให้ใช้แพทย์ 2 คน เท่านั้น

ในส่วนความผิดฐานการทำลายเด็ก (Child destruction) เดิมประเทศอังกฤษได้ออกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดต่อบุคคล (The Offence against the Person Act 1861) บัญญัติให้การทำลายชีวิตทารกในครรภ์มารดาก่อนที่จะคลอดออกมาและแยกเป็นอิสระจากครรภ์มารดา ทุกกรณีถือเป็นความผิดทางอาญาโดยไม่มีเงื่อนไขในการยกเว้นความผิด และอีกหลายสิบปีต่อมาประเทศอังกฤษได้มีการออกกฎหมายคุ้มครองชีวิตทารก (The Infant Life (Preservation) Act 1929) ขึ้น โดยเป็นการคุ้มครองชีวิตทารกในครรภ์ที่อาจจะเกิดมาแล้วมีชีวิตรอดอยู่ (Capable of being born alive) เรียกว่า “ความผิดฐานทำลายเด็ก” (Child destruction) ซึ่งความผิดดังกล่าวนี้ เป็นความผิดที่แยกออกมาจากความผิดฐานทำให้แท้งลูก ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดต่อบุคคล (The offence against the Person Act 1861) มีสาระสำคัญ ดังนี้

มาตรา 1 (11) บัญญัติว่า⁷ “ผู้ใดมีเจตนาทำลายชีวิตเด็กที่อาจคลอดแล้วมีชีวิตรอดอยู่และผลจากการกระทำนั้นเป็นผลให้เด็กตายก่อนที่จะแยกเป็นอิสระจากมารดา มีความผิดฐานทำลายเด็ก”

⁶ สุวัฒน์ จันทรจันง. เล่มเดิม. หน้า 58-59.

⁷ Section 1 (11): Subject as hereinafter in this subsection provided, any person who, with intent to destroy the life of a child capable of being born alive, by any willful act causes a

แต่อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองชีวิตทารก (The Infant Life (Preservation) Act 1929) ได้บัญญัติบทกเว้นสำหรับความผิดฐานทำลายเด็ก โดยบัญญัติว่า

“การกระทำความผิดดังกล่าว ผู้กระทำความผิดไม่มีความผิด ถ้าพิสูจน์ไม่ได้ว่าการกระทำทำให้เด็กตายนั้น ผู้กระทำความผิดด้วยเจตนาไม่บริสุทธิ์และมีได้มุ่งหมายที่จะปกป้องคุ้มครองชีวิตของมารดา”⁸ ดังนั้น ถ้าผู้ที่ทำลายชีวิตทารกมีอายุครรภ์ที่อาจเกิดมาแล้วมีชีวิตรอดอยู่ ได้กระทำไปเพื่อเป็นการช่วยเหลือชีวิตมารดาและกระทำด้วยเจตนาที่บริสุทธิ์ ผู้กระทำนั้นย่อมไม่มีความผิดฐานทำลายเด็กดังกล่าวนี้

นอกจากนี้ กฎหมายดังกล่าวยังได้มีบทสันนิษฐานความผิดฐานทำลายชีวิตเด็กในมาตรา 1 (2)⁹ โดยบัญญัติว่า “ในบทบัญญัตินี้ ถ้ามีหลักฐานที่แสดงได้ว่าหญิงนั้นตั้งครรภ์ตั้งแต่ 28 สัปดาห์ขึ้นไป ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ในขณะที่เด็กในครรภ์อาจเกิดมาแล้วมีชีวิตรอดอยู่ได้” ดังนั้น ถ้ามีการกระทำให้ทารกในครรภ์ที่มีอายุตั้งแต่ 28 สัปดาห์ขึ้นไป ตายก่อนที่จะคลอดจากครรภ์มารดา ถือได้ว่าผู้กระทำความผิดมีความผิดฐานทำลายเด็กแล้ว เพราะกฎหมายสันนิษฐานว่าทารกที่มีอายุครรภ์ตั้งแต่ 28 สัปดาห์ขึ้นไปนั้นสามารถที่จะคลอดออกมาแล้วมีชีวิตรอดอยู่ได้

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ถ้ามีการทำให้ทารกในครรภ์ตายก่อนที่จะคลอดออกมาแล้ว มีชีวิต ถ้าอายุของทารกในครรภ์นั้นไม่ถึง 28 สัปดาห์ หรือทารกที่มีอายุครรภ์ที่เมื่อคลอดออกมาแล้ว ไม่สามารถที่จะมีชีวิตอยู่รอดได้ ถือได้ว่าผู้กระทำความผิดมีความผิดฐานทำให้แท้งลูกตาม มาตรา 58 ของ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดต่อบุคคล (The Offence against the Person Act 1861) แต่ถ้าทารกอายุในครรภ์ตั้งแต่ 28 สัปดาห์ขึ้นไป หรือทารกที่มีอายุครรภ์ที่อาจเกิดมาแล้วมีชีวิตรอดอยู่ได้ ไปจนถึงก่อนที่จะทารกจะคลอดหมดทั้งตัว ถือได้ว่าผู้กระทำความผิดมีความผิดฐานทำลายเด็ก (Child destruction) ตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองชีวิตทารก (The Infant Life (Preservation) Act 1929)

child to die before it has an existence independent of its mother, shall be guilty of felony, to wit, of child destruction, and shall be liable on conviction thereof on indictment to penal servitude for life.

⁸ Provide that no person shall be found guilty of an offence under this section unless it is proved that the act which caused the death of the child was not done in good faith for the purpose only of preserving the life of the mother.

⁹ Section 1 (2): For the purposes of this Act, evidence that a woman had at any material been pregnant for a period of twenty-eight weeks or more shall be prima facie proof that she was at that time pregnant of a child capable of being born alive.

อย่างไรก็ดี แนวโน้มการพัฒนากฎหมายการทำแท้งของประเทศไทยนั้น มีแนวโน้มที่ว่าประชาชนส่วนมากในอังกฤษสนับสนุนการทำแท้งที่ถูกกฎหมาย แต่กระนั้นก็ยังมีความขัดแย้งถึงอนาคตของกฎหมายการทำแท้งของอังกฤษ ซึ่งขัดแย้งในขณะนี้ คือ มีนักวิชาการ แพทย์และประชาชน เรียกร้องให้ยกเลิกการขออนุญาตแพทย์ถึงสองคนก่อนที่จะป้องกันความล่าช้าของหญิงตั้งครรภ์ที่อายุครรภ์น้อยกว่า 12 สัปดาห์ และการลดจำกัดเวลาอายุครรภ์ในการทำแท้ง¹⁰

3.1.2 สหรัฐอเมริกา

ประเทศนี้แต่เดิมมา การทำแท้งเป็นความผิดทางอาญา ยกเว้นหญิงตั้งครรภ์โดยถูกข่มขืน และกรณีจำเป็นเนื่องจากสุขภาพของมารดา หลังจากนั้นประมาณ 15 ปี ได้มีการเคลื่อนไหวเรียกร้องให้ยกเลิกความผิดฐานทำแท้ง การเรียกร้องนี้ได้ขยายตัวออกกว้างขวางขึ้นทุกทีๆ แต่ประชาชนและองค์กรอนุรักษ์นิยม เช่น สมาชิกริพับลิกันส่วนใหญ่และองค์กรศาสนาฝ่ายคาทอลิกก็เคลื่อนไหวต่อต้านการเรียกร้องของฝ่ายแรก จนเป็นจุดหนึ่งให้นักการเมืองทั้งหลายยกขึ้นเป็นข้ออ้างในการหาเสียง แต่กลับมาใช้อีก นักการเมืองระดับสูงหลายคน รวมทั้งประธานาธิบดีจิมมี คาร์เตอร์ และสตรีหมายเลขหนึ่งของประเทศคือ นางโรซาลิน คาร์เตอร์ ซึ่งเป็นครอบครัวเคร่งครัดศีลธรรม ได้แสดงความคิดเห็นของตนว่าไม่เห็นด้วยกับการทำแท้ง¹¹

การเรียกร้องให้มีการยอมรับกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งเริ่มต้นอย่างจริงจังในปี พ.ศ. 2508 จนในที่สุดศาลฎีกามีมติในเดือนมกราคม พ.ศ. 2516 ว่า ให้หญิงมีครรภ์ทำแท้งได้หากตั้งครรภ์ไม่เกิน 3 เดือน ทั้งนี้เนื่องจากในปี ค.ศ. 1973 ศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาได้ตัดสินคดีประวัติศาสตร์ที่เรียกว่า Roe v. Wade สืบเนื่องจากที่นางสาว เจร โร (ชื่อสมมติ) ต้องการทำแท้ง บอกว่าการตั้งครรภ์ของเธอเป็นผลมาจากการข่มขืน ขณะที่กฎหมายที่กษัตริย์ไม่อนุญาตให้ทำแท้งทนายความสองคนต่อสู้กับอัยการที่กษัตริย์จนคดีไปถึงศาลสูง

ศาลสูงตัดสินว่า กฎหมายที่ต่อต้านลงโทษการทำแท้งในรัฐต่างๆ นั้นเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา เป็นการลิดรอนสิทธิส่วนบุคคล ศาลสูงพิพากษาว่า การทำแท้งสามารถทำได้ถูกกฎหมาย ตราบที่ทารกนั้นยังไม่สามารถอยู่นอกครรภ์มารดาได้ แม้จะใช้เครื่องมือแล้ว ซึ่งมีผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับคำตัดสินนี้ จนถึงทุกวันนี้ ทุกปีที่ครบรอบการตัดสิน ก็มีฝ่าย Pro-Life เดินขบวนที่หน้าศาล

¹⁰ ญัตติวิชา อเนกสมบุญผล. แหล่งเดิม.

¹¹ แหล่งเดิม.

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคดีนี้กินเวลาถึงสามปี เจน โร ก็ให้กำเนิดบุตรโดยไม่มีโอกาสทำแท้ง¹²

ในปี ค.ศ. 1971 ได้มีคำพิพากษาของแขวงโคลัมเบียเรื่องการทำแท้ง คือ การทำแท้งในแขวงโคลัมเบียถือว่าผิดกฎหมาย เว้นแต่เป็นการกระทำของแพทย์ที่ขึ้นทะเบียนและมีใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม เนื่องจากความจำเป็นแก่ชีวิตและสุขภาพของแขวงโคลัมเบียก็ตาม การวินิจฉัยของศาลในคดีนี้จะมีผลต่อปรัชญาการทำแท้งของทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการในทุกรัฐของสหรัฐอเมริกา

ในปี ค.ศ. 1968 สถานิติบัญญัติบางมลรัฐ เช่น นิวเจอร์ซีย์และเนวาด้า ได้ผ่านกฎหมายยกเลิกความผิดฐานทำให้แท้งลูก ยกเว้นในกรณีที่หญิงมีครรภ์ตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไปจึงห้ามมิให้ทำแท้ง หลังจากนั้นหญิงสาวที่ตั้งครรภ์จากมลรัฐอื่นๆ ได้เดินทางไปทำแท้งในมลรัฐทั้งสองเป็นอันมาก และต่อมาอีกหลายมลรัฐก็ได้ออกกฎหมายทำนองเดียวกัน จะแตกต่างกันก็เพียงเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาแห่งการตั้งครรภ์ว่าจะทำให้แท้งได้ภายในระยะเวลาใด เช่น บางมลรัฐให้ทำแท้งได้เมื่อระยะตั้งครรภ์ไม่เกิน 6 เดือน บางมลรัฐกำหนดเพียง 3 เดือน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเห็นของแพทย์ในแต่ละมลรัฐ และในเดือนมกราคม ค.ศ. 1973 ศาลสูงได้ตัดสินให้การทำแท้งใน 3 เดือนแรกขึ้นอยู่กับแพทย์และหญิงนั้น สำหรับระยะ 6-9 เดือน กฎหมายของรัฐต้องกำหนดว่ามีเหตุเกี่ยวกับสุขภาพของมารดาเพียงพอใน 3 เดือนสุดท้ายของการตั้งครรภ์ ถ้าเกิดมาแล้วเด็กในครรภ์จะรอดรัฐอาจห้ามมิให้ทำแท้ง ยกเว้นกรณีเพื่อช่วยชีวิตและสุขภาพของมารดา กฎหมายอนุญาตให้ทำแท้งนี้ ต่อมาฝ่ายที่ต่อต้านคัดค้านดำเนินการยื่นคำร้องขอให้สหรัฐ (ศาลแห่งรัฐบาลกลาง) วินิจฉัยชี้ขาดว่ากฎหมายดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐ อันทำให้ตกเป็นโมฆะ ไม่มีผลบังคับใช้ แต่ปรากฏว่าศาลสูงที่สุดได้วินิจฉัยว่าสตรีมีสิทธิที่จะทำแท้งได้ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดในระยะ 3 เดือนแรกของการตั้งครรภ์ ด้วยเหตุผลที่ว่าระบบกฎหมายแองโกลอเมริกัน คำพิพากษาในข้อกฎหมายอันถึงที่สุดของศาลมีผลเท่ากับเป็นกฎหมาย (Case law) ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าสตรีอเมริกันมีเสรีภาพในการที่จะทำแท้ง หากหญิงนั้นสนใจที่จะทำแท้งโดยถือสิทธิส่วนตัวของแต่ละบุคคล

ในปี ค.ศ. 1999 มีรายงานทางวิชาการฉบับหนึ่งเรียกว่า The Impact of Legalized on Crime จัดทำโดย สตีเวน เลวิตต์ แห่งมหาวิทยาลัยชิคาโก และจอห์น โดโนฮิว แห่งมหาวิทยาลัยเยลตีพิมพ์ในวารสาร Quarter Journal of Economic ปี ค.ศ. 2001 ซึ่งให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างอัตราอาชญากรรมกับการอนุญาตทำแท้งเสรี ก่อนและหลังคำตัดสินคดี Roe v. Wade บทคัดย่อเขียนว่า

¹² วินทร์ เลียววาริณ. (2551, 3 พฤษภาคม). คุณค่าของชีวิต ตอน 2. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://www.winbookclub.com/article.php?articleid=198>

“เราขอเสนอหลักฐานที่ว่า การทำแท้งที่ถูกต้องตามกฎหมายได้ช่วยให้อาชญากรรมลดลงอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ อัตราอาชญากรรมเริ่มลดลงราวสิบแปดปีหลังจากการทำแท้งเป็นเรื่องถูกกฎหมาย ห้ารัฐที่อนุญาตการทำแท้งในปี ค.ศ. 1973 รัฐที่เคยมีอัตราการทำแท้งสูงในศตวรรษที่ 1970 และ 1980 นั้น อาชญากรรมได้ลดลงอย่างมากในศตวรรษที่ 1990 ในรัฐที่มีการทำแท้งสูง มีเพียงการจับกุมของผู้ที่เกิดหลังจากการทำแท้งเป็นเรื่องถูกกฎหมายลดลง สัมพัทธ์กับรัฐที่มีการทำแท้งต่ำ การทำแท้งที่ถูกกฎหมายดูเหมือนจะมีส่วนต่อการลดลงของอาชญากรรมถึง 50%”¹³

3.1.3 ประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสมีประวัติการต่อสู้เรียกร้องเรื่องการทำแท้งมาอย่างยาวนาน¹⁴ โดยมีรายละเอียดพอสังเขปดังต่อไปนี้

ปี ค.ศ. 1820 ประเทศฝรั่งเศสมีประมวลกฎหมายแพ่งหรือที่รู้จักกันในนามของ “ประมวลกฎหมายนโปเลียน” ซึ่งกำหนดให้การทำแท้งเป็นความผิดระวางโทษจำคุก ต่อมาในวันที่ 31 กรกฎาคม 1920 มีรัฐบัญญัติกำหนดโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 2 ปีแก่ผู้กระทำความผิดฐานสนับสนุนให้เกิดการทำแท้งและการโฆษณาชวนเชื่อให้คุมกำเนิด และเพิ่มโทษหนักขึ้นไปเป็นจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 5 ปี เมื่อ ค.ศ. 1923 ส่วนสตรีที่ทำแท้งมีโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 2 ปี

ในปี ค.ศ. 1932 ในระบอบวิชี่ (Régime de Vichy) สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ภายใต้การยึดครองของเยอรมนี ความผิดฐานทำแท้งถือเป็นอาชญากรรมต่อความมั่นคงของรัฐและอาจรับโทษถึงขั้นประหารชีวิต กฎหมายนี้ยกเลิกไปภายหลังจากฝรั่งเศสได้รับการปลดปล่อยจากเยอรมนี ต่อมาในปี ค.ศ. 1943 มารี หลุยส์ จีโรด์ (Marie-Louise Giraud) และเดซีเร ปิออจ (Désiré Pioge) ถูกประหารด้วยกิโยตินในความผิดฐานทำแท้ง

ในปี ค.ศ. 1956 มีการก่อตั้งสมาคม “การเป็นมารดาอย่างมีความสุข” (Maternité heureuse) ซึ่งต่อมาในปี ค.ศ. 1960 กลายเป็นสมาคม “ขบวนการเพื่อการวางแผนครอบครัวแห่งฝรั่งเศส” (Mouvement français pour le Planning familial, MFPF) มีวัตถุประสงค์ในการผลักดันให้การคุมกำเนิดเป็นสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 1967 รัฐบัญญัติ “เนอว์เวิร์ธ” (loi “Neuwirth”) อนุญาตให้มีการผลิต นำเข้าและจำหน่ายยาคุมกำเนิดได้ภายใต้ใบสั่งของแพทย์ ผู้เยาว์อายุไม่เกิน 21 ปี ต้องได้รับการอนุญาตจากผู้ปกครอง อย่างไรก็ตามการโฆษณาเชิงพาณิชย์เกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการมีบุตรยังเป็น

¹³ แหล่งเดิม

¹⁴ ปิยะบุตร แสงกนกกุล. (2548, 6 มกราคม). 30 ปีกฎหมายการทำแท้งเสรีในฝรั่งเศส. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?id=674>

สั่งต้องห้าม ต่อมาเมื่อวันที่ 5 เมษายน 1971 นิตยสารนวล ออบแซร์วาเตอร์ ตีพิมพ์จดหมายเปิดผนึกเรียกร้องให้มีการทำแท้งเสรีของสตรีที่มีชื่อเสียง 343 คนในหลายวงการตั้งแต่ทนายความ นักแสดง นักเขียน

ในเดือนกรกฎาคม 1971 มีการก่อตั้งสมาคม “เลือก” (Choisir) โดยจีแซล ฮาลิมิ (Gisèle Halimi) ทนายความผู้ยึดมั่นในสตรีนิยมและซีโมน เดอ โบวัวร์ (Simone de Beauvoir) นักเขียนชื่อดัง เดือนตุลาคม 1972 จีแซล ฮาลิมิรับอาสาเป็นทนายความจำเลยในคดี “โบบิญญี” (Bobigny) ที่มารี-แคลร์ เชอวาลิเยร์ (Marie-Claire Chevalier) วัย 17 ปี ตกเป็นจำเลยในความผิดฐานทำแท้ง คดีดังกล่าวเป็นที่จับตามองของสาธารณชนท่ามกลางบรรยากาศที่ตลอบอบอวลไปด้วยสตรีนิยม ในขณะที่มีการเรียกร้องให้มีการทำแท้งเสรีเป็นไปอย่างเข้มข้นขึ้นเรื่อยๆ ท่าทีที่ศาลพิพากษายกฟ้อง

รายละเอียดของคดีโบบิญญีในกรุงปารีส ปี 1972 มีดังนี้ คดีนี้มารดาผู้ถูกตั้งข้อหาเป็นพนักงานระดับล่างในกิจการรถไฟใต้ดิน เมื่อทราบว่าลูกสาวอายุ 16 ปี ตั้งครรภ์เพราะถูกข่มขืน โดยนักเรียนชายในโรงเรียนมัธยมเดียวกัน เธอก็เป็นเหมือนแม่ทุกคนที่ห่วงใยความปลอดภัยของลูก จึงพาลูกสาวไปตรวจครรภ์และขอให้แพทย์ที่โรงพยาบาลทำแท้งให้ แพทย์ผู้นี้ตกลงจะทำแท้ง โดยเรียกเงินจำนวนหนึ่งซึ่งเท่ากับเงินเดือนผู้เป็นมารดาถึง 3 เดือน มารดาจึงได้นำเรื่องไปปรึกษาเพื่อนผู้หญิงในที่ทำงานอีก 2 คน ซึ่งก็ได้ช่วยกันติดต่อจนได้พบกับสตรีนางหนึ่งผู้ตกลงจะทำแท้งให้ในราคาที่ถูกลง คือ ต่ำกว่าเงินเดือนหนึ่งเดือนของผู้เป็นมารดา

ในระหว่างการทำแท้ง เด็กสาวเกิดตกเลือดกลางดึก จึงต้องนำตัวส่งโรงพยาบาลอย่างรีบด่วน ก่อนโรงพยาบาลจะรับตัวเด็กสาวไว้รักษา มารดาต้องเขียนเช็คล่วงหน้าเป็นจำนวนเท่ากับเงินเดือนของเธอหนึ่งเดือน ทั้งๆ ที่เธอไม่มีเงินในธนาคาร (ต่อมาภายหลังนักชีววิทยาผู้มีชื่อเสียง ฌัก โมโน เป็นผู้จ่ายเงินให้เช็คใบนี้)

เรื่องคงจะจบลงเพียงเท่านี้ หากว่าเด็กชายผู้ข่มขืนเด็กสาวจะไม่ถูกตำรวจจับฐานสงสัยว่าจะมีส่วนร่วมในโจรกรรมรถยนต์ยี่ห้อนั้น เด็กหนุ่มอยากจะทำตัวรอดจึงขายข่าวเรื่องการทำแท้งของเพื่อนสาวเป็นการแลก ตำรวจได้ตามไปจับตัวผู้หญิงทั้ง 5 คน คือ มารดาบุตรสาว เพื่อนมารดา 2 คน และสตรีผู้ทำแท้ง ถูกตั้งข้อหาสมคบกันกระทำความผิดส่งฟ้องศาลอาญา มารดาเด็กสาวเป็นผู้หญิงธรรมดาๆ ได้ก้มหน้าก้มตาเลี้ยงลูกสาวสามคนด้วยตัวคนเดียว เพราะสามีทิ้งไม่เคยไปรวมขบวนการอะไรที่ไหน เมื่อถูกจับก็หาทางช่วยเหลือตัวเอง ได้ไปหยิบหนังสือเล่มหนึ่งจากห้องสมุดในที่ทำงานมาอ่าน เป็นเรื่องราวของตรีรักต่อสู้อัลจีเรียที่ถูกทหารฝรั่งเศสข่มขืนและทรมาน คือ จีแซล ฮาลิมิ ที่ต้องการชี้ให้เห็นถึงปัญหาทางการเมืองและความ อยุติธรรม เนื่องจากทัศนคติสังคมและกฎหมายที่มีต่อสตรีตั้งครรภ์โดยไม่ปรารถนา เธอทั้งสี่ที่ถูกตั้งข้อหาได้ตัดสินใจติดต่อ

ทนายความสตรีจีแซล ฮาลิมิ ทันที จึงเกิดคดีโบบิญญี่ที่ได้สร้างประวัติศาสตร์การต่อสู้อย่างเข้มข้นในฝรั่งเศสเพื่อยกเลิกกฎหมายทำแท้ง

ผู้หลักผู้ใหญ่ในสังคมทั้งนักกฎหมาย นักแสดง ศิลปินมีชื่อเสียง นักการเมือง แสดงความเห็นอย่างเปิดเผย นายแพทย์พอล มิลลิเอซ์ กล่าวว่า “ในเรื่องนี้ไม่มีทางออกใดที่จะสุจริต” เหล่าสื่อมวลชนไม่สนใจกฎหมายที่สั่งห้ามการตีพิมพ์บทความแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำแท้งพากันติดตามคดีอย่างใกล้ชิด การต่อสู้รณรงค์เพื่อผู้หญิง 4 คน ดำเนินไปอย่างไม่หยุดยั้ง ในที่สุดคำพิพากษาที่ลงโทษก่อนข้างเบาแสดงให้เห็นถึงท่าทีกระบวนการยุติธรรมอันเปลี่ยนไป เด็กสาวเป็นผู้เยาว์ได้รับความปรานีจากศาลไม่มีความผิด แต่ศาลไต่สวนผู้ใหญ่อีก 4 คน คือ มารดาเพื่อนอีก 2 คน ท้ายที่สุดมีเพียงสตรีผู้ลงมือทำแท้งที่ถูกลงโทษจำคุก 1 ปี¹⁵

คดีนี้ได้รับความสนใจจากสาธารณชนอย่างไม่มีมาก่อน สังคมทุกชนชั้นพากันติดตามกระบวนการไต่สวนของศาลอย่างใกล้ชิด เกิดความเคลื่อนไหวทั้งในศาล เช่น มีกลุ่มสตรีไปที่ศาลรอฟังการไต่สวนอย่างล้นหลาม สตรีทนายความจำเลย นางจีแซล ฮาลิมิ ได้ตั้งใจทำคดีนี้ให้เป็น “คดีทางการเมือง” ปลุกจิตสำนึกให้คนในสังคมในด้านความเคลื่อนไหวภายนอกศาล อย่างเช่น สื่อมวลชนรายงานและวิพากษ์วิจารณ์โดยไม่หวั่นเกรงกฎหมายห้ามเสนอวิวาทะทำแท้ง การเดินขบวนแจกใบปลิวเรียกร้องให้เลิกเอาผิดการทำแท้ง หนังสือข้อมูลเกี่ยวกับคดีขายดิบขายดีบุคคลสำคัญในฝรั่งเศส เช่น ผู้ได้รับรางวัลโนเบล แพทย์ นักวิทยาศาสตร์มีชื่อเสียง ต่างออกมาให้การสนับสนุนจำเลยในด้านต่างๆ จนแทบจะเรียกว่าในที่สุด กลัปกลายเป็นกระบวนการไต่สวนของศาลในเรื่องกฎหมายทำแท้งนั่นเองที่ได้ตกเข้ามาอยู่ในฐานะ “ผู้กระทำผิด” ในสายตาของสาธารณชน

น่าสังเกตว่าก่อนหน้านั้น คือในปี 1971 ได้เคยมีกลุ่มผู้เรียกร้องออกแถลงการณ์ให้ยกเลิกกฎหมายทำแท้ง มีการลงชื่อบัญชีหาว่าสนับสนุน แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จ การเรียกร้องครั้งนั้นมีสตรีนักคิด นักเขียน ปัญญาชน มีชื่อเสียง อย่างเช่น ซิโมน เดอ โบวัวร์ ดาราหญิงมีรางวัลผู้ได้รับการยกย่องเป็นดาวค้างฟ้า เช่น คาร์ริน เดอเนฟ ได้ออกมาเปิดเผยกับสังคมว่าตนเองก็เคยทำแท้ง สตรีเหล่านี้ยอมออกมาเปิดเผยตัวเองก็เพื่อท้าทายกฎหมายบ้านเมืองให้มาเอาผิด เป็นการบอกให้สังคมรู้ว่า ไม่ว่าจะในอดีตโบราณกาลสักแค่ไหน และในปัจจุบันที่มีกฎหมายห้ามทำแท้ง

¹⁵ สุกัญญา หาญตระกูล. (2553, 26 พฤศจิกายน). โบบิญญี่ 1972: เมื่อการทำแท้งต้องขึ้นศาลสาธารณชน. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/opinion/sukanya/20101126/364464/%E0%B9%82%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%B4%E0%B8%>

การทำแท้งเกิดขึ้นอยู่เสมอในสังคมทุกชนชั้น ไม่เฉพาะแต่ในหมู่ผู้หญิงชาวบ้านในตรอกในซอย ที่มีค่า ที่สังคมมองไม่เห็น เพียงแต่สำหรับผู้มีชื่อเสียง มีฐานะในสังคมการทำแท้งสามารถทำได้ อย่างเป็นความลับและปลอดภัย โดยที่การทำแท้งไม่ผิดกฎหมายในอังกฤษและสวิตเซอร์แลนด์ จึงทำให้กลุ่มสตรีที่มาชุมนุมกันในคดีโบบิญญี่ 1972 พวกกันร้องตะโกนดังๆ หน้าศาลว่า “อังกฤษ สำหรับคนรวย คุณสำหรับคนจน”

และในเดือนเมษายน 1973 มีการก่อตั้งสมาคม “ขบวนการเพื่อการปลดปล่อยการทำแท้ง และการคุมกำเนิดอย่างเสรี” (Mouvement pour la liberation de l'avortement et de la contraception, MLAC)

เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 1978 มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญปี 1967 ใน 2 ประเด็น คือ ผู้เยาว์สามารถซื้อยาคุมกำเนิดได้เองโดยไม่ต้องมีการอนุญาตจากผู้ปกครองและอนุญาตให้ เบิกค่าใช้จ่ายในเรื่องยาคุมกำเนิดจากกองทุนประกันสังคมได้ และเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 1978 หลังจากการโต้เถียงอย่างยาวนาน ในที่สุดสภาผู้แทนราษฎรก็ได้ลงมติให้ความเห็นชอบร่างรัฐ บัญญัติว่าด้วยการยกเลิกโทษในความผิดฐานทำแท้ง การทำแท้งโดยสมัครใจสามารถมีได้ภายใน 10 สัปดาห์ของอายุครรภ์ รัฐบัญญัติดังกล่าวเรียกขานกันว่า “รัฐบัญญัติเวย์” (loi Veil) ตามชื่อของ นางซีโมน เวย์ (Simone Veil) รัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุขผู้เสนอร่างเข้าสู่การพิจารณาของสภา การอภิปรายก่อนลงมติใช้เวลายาวนานสามวันสามคืน ในที่สุดสภาผู้แทนราษฎรก็มีมติเห็นชอบ ด้วยคะแนนเสียง 284 ต่อ 189 หลังจากการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญโดยคณะตุลาการ รัฐธรรมนูญแล้ว รัฐบัญญัติเวย์ ได้รับการประกาศใช้โดยให้ทดลองใช้ก่อน 5 ปี จนกระทั่ง วันที่ 30 พฤศจิกายน 1979 รัฐบัญญัตินี้จึงมีผลเด็ดขาดถาวร

ในเดือนธันวาคม 1982 “รัฐบัญญัติรูดี” (Loi Roudy) อนุญาตให้เบิกค่าใช้จ่ายจากการทำ แท้งจากเงินกองทุนประกันสังคมได้ และในปี ค.ศ. 1988 ได้มีการอนุญาตให้ใช้ยา RU 486 ซึ่งเป็น ยาเม็ดที่ทำให้แท้งลูก การใช้ยาดังกล่าวมีกรอบที่เคร่งครัดและสงวนให้ใช้ได้เฉพาะในศูนย์ที่ ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงสาธารณสุขไว้

ต่อมาในเดือนมกราคม 1993 “รัฐบัญญัติเนเอิร์ต” (Loi Neiertz) กำหนดความผิดฐาน การกีดขวางการทำแท้ง การบังคับใช้รัฐบัญญัตินี้ครั้งแรกคือการลงโทษจำคุกสมาชิก “กลุ่มจูโจม ต่อต้านการทำแท้ง” (Anti-IVG)

ในปี 1999 ได้มีการอนุญาตให้ขายยาคุมกำเนิดแบบฉุกเฉินที่ใช้หลังการมีเพศสัมพันธ์ ได้และในเดือนมีนาคม 2001 ห้องพยาบาลในสถานศึกษาต้องจัดให้มียาคุมกำเนิดแบบฉุกเฉินที่ใช้ หลังการมีเพศสัมพันธ์

ในเดือนกรกฎาคม 2001 “รัฐบัญญัติโอบรี” (Loi Aubry) ได้แก้ไขเพิ่มเติมรัฐบัญญัติเวชใน 2 ประเด็น คือ ขยายระยะเวลาของอายุครรภ์ที่สามารถทำแท้งได้ออกไปเป็น 12 สัปดาห์ และผู้เยาว์สามารถทำแท้งได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากผู้ปกครองแต่ต้องพานักจิตวิทยาจะตามแต่ที่ตนเลือกมาด้วย และในปี ค.ศ. 2000 ร้านขายยาทั่วไปต้องแจกยาคุมกำเนิดแบบฉุกเฉินที่ใช้หลังการมีเพศสัมพันธ์ฟรีให้แก่ผู้เยาว์

และในเดือนกรกฎาคม 2004 รัฐกฤษฎีกาอนุญาตให้มีการทำแท้งโดยการกินยาประเภท Mifégyne เช่น RU 486 ได้ภายนอกโรงพยาบาล ค่าใช้จ่ายจากค่ายาดังกล่าวสามารถเบิกได้จากกองทุนประกันสังคม¹⁶

3.2 เงื่อนไขการทำแท้งโดยชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับสถานการณ์ทั้งโลกนั้นพบว่าปัจจุบันมีประเทศรวมร้อยละ 97 จากประเทศทั่วโลกที่เปิดโอกาสให้ทำแท้งได้ ภายใต้เงื่อนไข 7 ข้อ ดังนี้

- 1) เพื่อรักษาชีวิตมารดา
- 2) มีปัญหาสุขภาพของมารดา
- 3) มารดามีปัญหาทางจิต
- 4) ตั้งครรภ์เนื่องจากถูกข่มขืน
- 5) ตัวอ่อนพิการ
- 6) มีปัญหาเศรษฐกิจและสังคม
- 7) ตามการร้องขอ

ทั้งนี้ ในประเทศพัฒนาปี พ.ศ. 2551 พบว่า มีจำนวนการตั้งท้อง 205 ล้านต่อปี เกิดการท้องที่ไม่วางแผนร้อยละ 25 โดยร้อยละ 22 ของจำนวนการตั้งครรภ์ทั้งหมดจบลงด้วยการทำแท้ง ขณะที่ประเทศกำลังพัฒนาพบว่า มีจำนวนการตั้งครรภ์ 182 ล้านต่อปี เกิดการท้องที่ไม่วางแผนร้อยละ 33 โดยร้อยละ 19 ของจำนวนการตั้งครรภ์ทั้งหมดจบลงที่การทำแท้งและร้อยละ 11 เป็นการทำแท้งโดยไม่ปลอดภัย สำหรับสถานการณ์ในประเทศไทยพบว่า จากการตั้งครรภ์ 1,000 ครรภ์

¹⁶ ปิยะบุตร แสงกนกกุล. (2548, 6 มกราคม). 30 ปีกฎหมายการทำแท้งเสรีในฝรั่งเศส. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://www.pub-law.net/publaw/view.aspx?id=674>

พบว่าร้อยละ 8 ของจำนวนนี้ ไม่มีการวางแผนการตั้งครรภ์ ส่งผลให้มีอัตราการแท้งที่น้อยกว่าคือมีร้อยละ 1 เท่านั้น¹⁷

เงื่อนไขการทำแท้งที่ยอมรับกันในประเทศส่วนใหญ่ทั่วโลกได้แก่ เหตุเนื่องด้วยสุขภาพของหญิง และการตั้งครรภ์เกิดจากการกระทำผิดกฎหมายอาญาเกี่ยวกับเพศ ได้แก่ การถูกข่มขืน แต่เนื่องจากประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี ศาสนา และสภาพสังคมและเศรษฐกิจของแต่ละประเทศที่แตกต่างกัน ก่อให้เกิดความแตกต่างเกี่ยวกับเงื่อนไขการทำแท้งโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังต่อไปนี้

3.2.1 ห้ามทำแท้งโดยเด็ดขาด

คือ การห้ามทำแท้งโดยเด็ดขาดไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ ก็เป็นความผิดกฎหมายอาญาประเทศมอลต้า

ประเทศมอลต้าเท่านั้นที่กฎหมายห้ามมิให้ทำแท้งในทุกกรณี โดยกำหนดว่าผู้ใดทำแท้งหรือหญิงใดทำให้ตนเองแท้งหรือยินยอมให้ตนเองแท้ง ต้องรับโทษจำคุกตั้งแต่ 18 เดือน ถึง 3 ปี แพทย์สัลยแพทย์ สูตินารีแพทย์ หรือเภสัชกรซึ่งทำแท้งต้องรับโทษจำคุกตั้งแต่ 18 เดือน ถึง 4 ปี และห้ามประกอบวิชาชีพตลอดชีวิต แต่ก็ปรากฏว่ามีการทำแท้งในเรือนาน้ำสากลนอกประเทศมอลต้า ในปี 2000 ซึ่งได้รับการคัดค้านอย่างรุนแรงจากรัฐบาลและผู้นำศาสนา¹⁸

ประเทศเบลเยียม

เนื่องจากประเทศเบลเยียมเป็นประเทศที่เคร่งครัดศาสนามากๆ นั่นคือศาสนาคาทอลิก กำหนดว่าการทำแท้งมีโทษอาญาทั้งหญิงที่ตั้งครรภ์และผู้กระทำ และมีเหตุเพิ่มโทษถ้าเป็นการกระทำของแพทย์หรือเภสัชกร ศาลเคยยกเว้นโทษสำหรับการทำแท้งที่จำเป็นจริงๆ โดยผ่านการลงมติของแพทย์เป็นคณะเสียงข้างมาก แต่ตามความเป็นจริงแล้ว กฎหมายของประเทศเบลเยียมมีคนฝ่าฝืนมาก โดยการลักลอบทำแท้งถึงกับกลุ่มสตรีเป็นผู้นำเยาวชนและผู้ที่อยู่ในวิชาชีพแพทย์ ซึ่งมีทั้งโปรเตสแตนต์และคาทอลิก ได้ร่วมกันจัดตั้งองค์กรเพื่อนจะให้มีการทำแท้งเสรี และกลุ่มเดียวกันนี้เกิดในประเทศอื่นๆ ในยุโรป โดยมีเหตุผลว่าถ้าไม่สามารถป้องกันการปฏิสนธิที่ได้ ผลสมบูรณ์ การหลีกเลี่ยง

¹⁷ กฤตยา อาชวนิจกุล. (2553, 23 พฤศจิกายน). เครือข่ายฯเสนอแก้กม. ทำแท้งหลังหญิงไทยทำแท้งเถื่อนตาย 10 เท่าของการคลอด. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://www.teenpath.net>

¹⁸ ชสมบัติ พุทธิพงษ์ศักดิ์. (2550, มกราคม). “กฎหมายการทำแท้งของประเทศในยุโรป.” *วารสารยุติธรรมปริทัศน์*, ปีที่ 1, ฉบับที่ 1. หน้า 99-106.

การเกิดที่ไม่ต้องการคือการทำแท้ง ก็จะเพิ่มปริมาณมากขึ้น ผู้ทำแท้งให้ถูกต้องตามกฎหมายจะดีกว่า¹⁹

แต่ในปัจจุบัน เบดเยี่ยมอนุญาตให้ทำแท้งได้เมื่อมีการร้องขอ โดยจำกัดระยะเวลาในช่วงการตั้งครรภ์ 12 สัปดาห์ โดยมีเงื่อนไขว่า หญิงต้องแจ้งว่าตนอยู่ในภาวะอันตราย การทำแท้งอนุญาตให้ทำได้โดยแพทย์ 2 คน ให้ความเห็นว่ามีความเสี่ยงสูงต่อสุขภาพของแม่หรือเด็ก โดยมีโรคซึ่งร้ายแรงมากและไม่สามารถรักษาให้หายได้ หญิงที่จะทำแท้งต้องได้รับคำปรึกษาอย่างน้อย 6 วัน ก่อนดำเนินการ ซึ่งต้องกระทำโดยแพทย์ภายใต้เงื่อนไขทางการแพทย์ที่ดีในการดูแลรักษาสุขภาพ ซึ่งถูกจัดขึ้นด้วยแหล่งข้อมูลที่เหมาะสม²⁰

ประเทศรัสเซีย²¹

นโยบายการทำแท้งในสองศตวรรษหลังศตวรรษที่ 19 กฎหมายรัสเซียห้ามการทำแท้งโดยเด็ดขาด ต่อมาเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน ค.ศ. 1920 ได้มีกฎหมายให้ทำแท้งได้ ถ้าเป็นการกระทำในโรงพยาบาล ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยแพทย์หรือพยาบาล แต่จะเอาโทษแก่ผู้กระทำที่ไม่มีความรู้ทางการแพทย์เพียงพอ ต่อมา ค.ศ. 1936 การทำแท้งกระทำได้เฉพาะ 2 กรณี คือ

- 1) การตั้งครรภ์จะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงแก่ชีวิตหรือสุขภาพของมารดา
- 2) บิดามารดาเป็นโรคทางกรรมพันธุ์ เช่น ลมบ้าหมู โง่

กฎหมายดังกล่าวได้ถูกแก้ไขและผ่อนคลายความเข้มงวดลงบ้าง โดยมีคำพิพากษาของศาลสูงสุดเมื่อวันที่ 2 กันยายน ค.ศ. 1954 ลบล้างความผิดอาญาสำหรับหญิงซึ่งพึงพอใจที่จะหยุดยั้งการตั้งครรภ์ คือ หญิงที่ยินยอมนั่นเอง เว้นแต่การทำแท้งจำเป็นอันตรายต่อมารดาเท่านั้น แต่ต้องทำแท้งในโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาล ต่อมาเมื่อวันที่ 23 กันยายน ค.ศ. 1955 ได้มีคำพิพากษาสูงสุดอีกฉบับหนึ่งวินิจฉัยว่าแพทย์จะเป็นผู้ทำแท้งให้ โดยหญิงยินยอมมีดังนี้

- 1) การทำแท้งอนุญาตให้ทำได้ในโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่กำหนดไว้ของกระทรวงสาธารณสุข
- 2) แพทย์หรือบุคคลอื่นจะทำนอกโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลอันมิได้กำหนดไว้มีความผิดอาญา

¹⁹ เลสเตอร์ อาร์ บราวน์. (2517). *กลวิธีในอันที่จะควบคุมจำนวนประชากรโลกให้คงที่เพื่อประโยชน์ของมนุษยชาติ*. แปลจาก นวทัศน์ เล่มที่ 28 โดย พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ และคณะ. หน้า 200.

²⁰ สมบัติ พุทธิพงษ์ภัก. หน้าเดิม.

²¹ สมบัติ พุทธิพงษ์ภัก. เล่มเดิม. หน้า 19.

นอกจากนี้กระทรวงสาธารณสุขกำหนดเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม ค.ศ. 1955 ว่าจะอนุญาตให้ทำแท้งเมื่อหญิงมีอาการ

- 1) โภโกณเรื้อรังอย่างร้ายแรง
- 2) อักเสบอย่างเรื้อรังของระบบทางเพศ
- 3) แผลมีหนองถูกจำกัดเขต
- 4) การตั้งครรภ์ต้องไม่เกิน 6 เดือน

ผู้ชำนาญโรคสตรีมักจะซักถามกับหญิงแต่ละคนถึงเหตุผลที่เธอทำแท้ง และเตือนเท่าที่จะทำได้ แต่ถ้าหากหญิงยินยอมที่จะทำแท้งก็จะอนุญาต²²

ประเทศอินโดนีเซีย

ตามมาตรา 299 ของประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติว่าการทำแท้งทุกชนิดเป็นการละเมิดศีลธรรมและผิดกฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติ เสรีภาพในการทำแท้งจะมีมากขึ้น ตามเมืองใหญ่บริการปรับประจำเดือน (Menstrual regulation) และบริการทำแท้งโดยแพทย์ในราคาแพงพอจะหาได้ไม่ยากนัก นอกจากนั้นการทำแท้งเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของมารดาเป็นสิ่งที่แพทย์ส่วนใหญ่ยอมรับ ขณะนี้ทั้งยาแผนปัจจุบันและยาพื้นเมืองสำหรับขับประจำเดือน เมื่อประจำเดือนมาช้า มีวางขายอย่างเปิดเผยทั่วไป

การทำแท้งที่เป็นคดีถึงชั้นศาล มีปรากฏเพียงไม่กี่ราย และมักจะเป็นเฉพาะรายที่เกิดมีโรคแทรกซ้อนขึ้นเท่านั้น แม้จะยังไม่มีข้อมูลที่แน่นอนเกี่ยวกับการทำแท้ง แต่ประมาณการว่ามีการทำแท้ง 1 ราย ต่อการตั้งครรภ์ทุกๆ 5 ราย และมารดามีอัตราตายเนื่องจากการแท้งสูง²³

ประเทศไต้หวัน²⁴

ไต้หวันเป็นประเทศหนึ่งซึ่งกฎหมายไม่อนุญาตให้ทำแท้งโดยเด็ดขาด แต่ในปี ค.ศ. 1972 ได้มีการเสนอร่างกฎหมายต่อกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาอนุญาตให้ทำแท้ง ในรายชื่อสงสัยว่าเด็กในครรภ์จะมีความพิการ ในรายการที่ตั้งครรภ์เกิดจากการถูกข่มขืน และการตั้งครรภ์กับผู้ร่วมสายโลหิต หรือมารดามีโรคทางกายและทางจิต ตลอดจนการตั้งครรภ์ก่อนสมรส แต่จนถึงปัจจุบันถ้ายังไม่มีอาการเคลื่อนไหวใดๆ ต่อการเสนอนี้ การทำแท้งจึงยังคงผิดกฎหมาย แต่ปรากฏว่ามีการ

²² สุพจน์ เชื้อประกอบกิจ. เล่มเดิม. หน้า 126.

²³ ลักขณา ลิริเวชประเสริฐ. (2525). การศึกษากฎหมายกับปัญหาผู้ป่วยลักลอบทำแท้ง. หน้า 28-29.

²⁴ แหล่งเดิม.

ทำแท้งอยู่โดยแพทย์ผู้ชำนาญ และนับตั้งแต่ ค.ศ. 1960 การทำแท้งมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ ทั้งในเมืองและชนบท ทั้งประเทศมีการทำแท้งประมาณ 35,000 รายต่อปี

3.2.2 ให้ทำแท้งตามแต่จะร้องขอ

คือ การพิจารณาอนุญาตให้ทำแท้งได้ตามแต่จะร้องขอโดยไม่มีเงื่อนไข หรือเมื่อได้โดยมีเงื่อนไข หรือเมื่อได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการ

ประเทศฝรั่งเศส

การทำแท้งในฝรั่งเศสนั้นได้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า การทำแท้งมีขึ้นได้ตามคำร้องขอของหญิงมีครรภ์ซึ่งเห็นว่าตนอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบากอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ หญิงมีครรภ์เพียงผู้เดียวที่จะตัดสินใจอย่างไรที่เรียกว่า สถานการณ์ที่ยากลำบากอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

1) การทำแท้งต้องกระทำโดยแพทย์ในโรงพยาบาลของรัฐ หรือโรงพยาบาลเอกชน ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงสาธารณสุข

2) การทำแท้งมีขึ้นได้ภายในระยะเวลา 12 สัปดาห์แรกของอายุครรภ์ เดิมรัฐบัญญัติเคยกำหนดไว้ที่ 10 สัปดาห์ ต่อมาในปี 2001 รัฐบัญญัติโอปรี (Aubry) ได้ขยายระยะเวลาของอายุครรภ์ที่สามารถทำแท้งได้ออกเป็น 12 สัปดาห์

3) ในกรณีที่หญิงตั้งครรภ์เป็นผู้เยาว์ เดิมจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง ปัจจุบันรัฐบัญญัติโอปรี (Aubry) แก้ไขให้ไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง แต่ต้องพานักจิตวิทยาประเมินภาวะตามแต่ที่ตนเลือกมาด้วย

4) ในกรณีที่หญิงตั้งครรภ์เป็นคนต่างประเทศ ต้องอาศัยในฝรั่งเศสมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือน เว้นแต่เป็นผู้ที่ลี้ภัยทางการเมือง

5) หญิงที่ร้องขอทำแท้งต้องผ่านการปรึกษาหารือจากแพทย์และนักสังคมสงเคราะห์ โดยเริ่มจากการปรึกษาแพทย์ครั้งแรกเพื่อ

รับทราบข้อมูลและวิธีการทำแท้งในรูปแบบต่างๆ ขั้นตอนนี้ใช้เวลา 1 สัปดาห์ ในสัปดาห์เดียวกันนั้น หญิงต้องผ่านการสัมภาษณ์โดยนักสังคมสงเคราะห์ ผลจากการสัมภาษณ์ไม่ได้บังคับหญิงให้ต้องเปลี่ยนใจไม่ทำแท้งแต่อย่างใด และหญิงยังคงมีสิทธิในการยืนยันตามคำร้องเช่นเดิม เมื่อผ่านการสัมภาษณ์แล้วหญิงจะได้ใบรับรอง ปิดท้ายด้วยการปรึกษาแพทย์ครั้งที่ 2 เพื่อให้หญิงยืนยันเป็นลายลักษณ์อักษร กฎหมายกำหนดให้การปรึกษาแพทย์ครั้งที่ 2 ต้องมีขึ้นอย่างช้า 1 สัปดาห์หลังการปรึกษาแพทย์ครั้งแรกและ 2 วัน หลังการสัมภาษณ์โดยนักสังคมสงเคราะห์ จากนั้นก็ขึ้นทะเบียนรอรับการทำแท้งต่อไป

วิธีการทำแท้งนอกจากจะใช้วิธีวางยาสลบและใช้เครื่องมือตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 แล้ว ยังมีการทำแท้งโดยการกินยาให้แท้งลูก เช่น RU486 อีกด้วย ซึ่งกฎหมายได้อนุญาตให้ใช้ได้ ในปี 1988 แต่บังคับให้ใช้ในโรงพยาบาลเท่านั้น จนกระทั่งเดือนกรกฎาคม 2004 นายฟิลิปป์ คูสท์ รัฐมนตรีกระทรวงสาธารณสุข ได้ออกกฎหมายกำหนดให้การทำแท้งด้วยการใช้ยา RU486 ได้ สำหรับการอายุครรภ์ไม่เกิน 4 สัปดาห์ เท่านั้นสำหรับค่าใช้จ่ายจากการทำแท้งทั้งสองวิธีสามารถนำไปเบิก จากกองทุนประกันสังคมได้²⁵

ประเทศอิตาลี

ประเทศอิตาลีซึ่งเป็นประเทศที่เคร่งครัดศาสนาคาทอลิกและเป็นที่ตั้งสำนักวาติกัน ได้ออกกฎหมายที่ถือว่าเป็นกฎหมายที่ยอมให้มีการทำแท้งเสรีมากที่สุดแห่งหนึ่งของยุโรป ตามกฎหมายฉบับนี้ได้อนุญาตให้มีการทำแท้งได้ตามคำขอของสตรีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ภายในระยะ การตั้งครรภ์ไม่เกิน 90 วัน กฎหมายฉบับนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2521 กฎหมายดังกล่าวนี้ ได้ถูกคัดค้านอย่างมากจากฝ่ายศาสนาคาทอลิกและสันตะปาปาจอห์นพอลที่ 6

ประเทศนิวซีแลนด์

นโยบายการทำแท้งของประเทศนิวซีแลนด์นั้นเริ่มอย่างจริงจังโดยรัฐสภาของ นิวซีแลนด์ประกาศกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันการปฏิสนธิ การทำหมัน การทำแท้ง เมื่อเดือน ธันวาคม 2520 กฎหมายฉบับนี้ได้อนุญาตให้แพทย์หรือเจ้าหน้าที่ด้านการวางแผนครอบครัวบริการ บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปีได้ และในเรื่องการทำหมันอนุญาตให้ทำได้โดยสมัครใจด้วยเหตุที่จะต้อง ควบคุมการปฏิสนธิ สำหรับการทำแท้ง สตรีผู้มีความประสงค์จะทำแท้งต้องปรึกษาแพทย์ 4 คน เป็นอย่างน้อยก่อนจึงจะทำแท้งได้

ประเทศออสเตรเลีย

เมื่อมีการร้องขอ จำกัดระยะเวลาในช่วงการตั้งครรภ์ 3 เดือนแรก ในทางปฏิบัติมักเป็นช่วง ก่อน 12 สัปดาห์ โดยมีเงื่อนไขว่าต้องมีการปรึกษาทางแพทย์ การทำแท้งอาจจะทำได้ ในภายหลัง 12 สัปดาห์ หากเด็กในครรภ์มีความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุด้วยเหตุความบกพร่อง ทางร่างกายหรือจิตใจ หรือหากเป็นหญิงซึ่งมีอายุต่ำกว่า 14 ปี ในทางปฏิบัติค่าใช้จ่ายในการทำแท้ง

²⁵ ปิยะบุตร แสงกนกกุล และคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2548, 6 มกราคม). 30 ปี กฎหมายการทำแท้งเสรีในฝรั่งเศส. สืบค้นเมื่อ 14 เมษายน 2552, จาก <http://www.publaw.net/publaw/view.aspx?id=674>

เป็นปัจจัยสำคัญในประเทศออสเตรีย โดยเป็นการยากที่หญิงจะทำแท้งนอกกรุงเวียนนาและเมืองใหญ่อื่นๆ ซึ่งมีแพทย์จำนวนน้อยมากที่จะรับทำแท้งในพื้นที่ชนบท²⁶

ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยเยอรมัน (เยอรมันตะวันออก)²⁷

หลังสงครามโลกครั้งที่สองใหม่ๆ การทำแท้งทุกกรณีผิดกฎหมาย ในปี ค.ศ. 1947 ได้ให้มีการร้องขออนุญาตทำแท้งได้โดยไม่มีเงื่อนไขหรือเมื่อได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ และผู้แทนองค์กรสตรี แต่ในทางปฏิบัติการทำแท้งก็มีได้ลดลง ดังนั้นใน ค.ศ. 1950 มีการแก้ไขกฎหมายให้รัดกุมยิ่งขึ้น โดยต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการทำแท้งโดยแพทย์ หากทารกคลอดออกมาอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของมารดาหรือบิดามีลักษณะทางกรรมพันธุ์อันอาจสืบทอดไปถึงก๊อณุญาตให้ทำแท้งได้เช่นเดียวกับประเทศรัสเซีย เช่น มารดาอายุ 40 ปี หรือมากกว่านั้นซึ่งเป็นอันตรายทั้งมารดาที่คลอดบุตรเมื่ออายุมากและบุตรที่คลอดออกมาอาจได้รับยีน (Gene) จากมารดาที่มีอายุมากแล้ว ทารกอาจปัญญาอ่อนได้²⁸

สาธารณรัฐประชาชนจีน

นับตั้งแต่ ค.ศ. 1957 สตรีในสาธารณรัฐประชาชนจีนสามารถขอรับบริการทำแท้งได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย และการตัดสินใจในการทำแท้งขึ้นอยู่กับความต้องการของสตรีที่ตั้งครรภ์แต่ละคน แต่มีเงื่อนไขว่าการทำแท้งจะต้องกระทำภายใน 3 เดือนแรกของการตั้งครรภ์ และสตรีผู้นั้นจะต้องไม่เคยทำแท้งมาก่อนภายในระยะเวลา 12 เดือนที่ผ่านมาสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีบริการทำแท้งเป็นบริการส่วนหนึ่งของโครงการวางแผนครอบครัวแห่งชาติและมีการทำแท้งอย่างกว้างขวาง

ประเทศสิงคโปร์

ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายว่าด้วยการทำแท้งใน ค.ศ. 1986 ปัญหาการทำแท้งในสิงคโปร์คล้ายคลึงกับประเทศไทยมาก ในปี ค.ศ. 1967 กระทรวงสาธารณสุขได้รายงานต่อรัฐสภาว่าโรงพยาบาลของรัฐรับคนไข้ลักลอบทำแท้งไว้รักษาปีละเกือบ 5,000 ราย และ 83% ของการทำแท้งบุตรทั้งหมดในสิงคโปร์เกิดจากการลักลอบทำแท้ง ทั้งนี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาร้ายแรงต่อสุขภาพของมารดา ในขณะนั้นคณะกรรมการวางแผนครอบครัวและประชากรไม่มีทางเลือกอื่นใดเลยที่จะให้แก่สตรีที่ตั้งครรภ์เนื่องจากความล้มเหลวของการคุมกำเนิด นอกจากจะปล่อยให้ตั้งครรภ์โดยไม่ต้องการต่อไป

²⁶ สมบัติ พุดพิงศักดิ์. เล่มเดิม. หน้า 99-106.

²⁷ เมธิกาญจน์ ช้างหัวหน้า. เล่มเดิม. หน้า 50.

²⁸ แหล่งเดิม.

ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1967 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้แถลงความประสงค์ของรัฐบาลในการแก้กฎหมายให้มีการทำแท้งได้อย่างกว้างขวาง แถลงการณ์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ก่อให้เกิดปฏิกิริยาทั้งด้านสนับสนุนและด้านคัดค้านการวิพากษ์วิจารณ์และถกเถียงเกี่ยวกับเรื่องนี้ภายในมหาวิทยาลัย และในบทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์เกิดติดตามมาตลอดถึงปี ค.ศ. 1969 กลุ่มที่แสดงความเห็นคัดค้านอย่างเปิดเผยคือ สมาคมแพทย์ลิงคโพรและกลุ่มศาสนาโดยเฉพาะกลุ่มคาทอลิก ได้มีการพิจารณาร่างกฎหมายว่าด้วยการทำแท้งอีกครั้งเป็นครั้งที่ 2 ใน ค.ศ. 1969 ซึ่งเหตุผลต่อสู้อให้มีการขยายขอบเขตการทำแท้งที่สำคัญ ได้แก่สภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจของสตรีที่ทำแท้ง รัฐมนตรีสาธารณสุขได้แถลงถึงปัญหาที่สตรีซึ่งหาทางทำแท้งจำนวนมาก อยู่ในสภาพสิ้นหวังในชีวิตจนกระทั่งหันเข้าหาบริการทำแท้งเถื่อนที่อาจมีอันตรายถึงแก่ชีวิต ซึ่งกฎหมายการทำแท้งในขณะนั้นไม่สามารถบังคับใช้ได้ ในระยะ 5 ปี มีการจับกุมฟ้องร้องในเรื่องนี้เพียง 3 ราย และได้รับการลงโทษเพียง 1 รายเท่านั้น

หลังจากการเสนอร่างกฎหมายใหม่เป็นครั้งที่ 2 รัฐสภาได้ผ่านร่างกฎหมายนี้ไปให้คณะกรรมการพิจารณาการทำแท้งซึ่งรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนได้มีการวิพากษ์วิจารณ์ร่างกฎหมายนี้มาก ความเห็นคัดค้านส่วนใหญ่มาจากพื้นฐานทางศาสนาและศีลธรรม ในที่สุดเมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 1969 ร่างกฎหมายนี้ได้ผ่านรัฐสภาด้วยคะแนนเสียง 32 ต่อ 10 และมีผู้ไม่ออกเสียง 1 คน

จากนั้นได้มีการตั้งคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติการทำแท้ง ซึ่งประกอบด้วยกรรมการ 11 คน เพื่อพิจารณาอนุญาตให้มีการทำแท้งตามเงื่อนไขต่อไปนี้

- 1) เมื่อการตั้งครรภ์จะมีอันตรายร้ายแรงต่อชีวิต สุขภาพทางกายและทางจิตของมารดา
- 2) เมื่อสภาพแวดล้อมของมารดาจะเลวลงในขณะคลอดหรือในอนาคต
- 3) เมื่อมีเหตุผลที่เชื่อถือได้ว่าเด็กที่เกิดมาจะมีความพิการอย่างร้ายแรงทางร่างกายหรือทางจิตใจ
- 4) เมื่อการตั้งครรภ์เป็นผลจากการถูกข่มขืนหรือเป็นการตั้งครรภ์กับผู้ร่วมสายโลหิตหรือกับคนวิกลจริตหรือคนปัญญาอ่อน

ตามกฎหมายนี้ แพทย์จะทำแท้ง “ด้วยสุจริตใจ” เมื่อได้ปรึกษาแพทย์อีกผู้หนึ่ง ในการทำแท้งตามเงื่อนไข ข้อ ก. การทำแท้งในกรณีนี้ไม่จำเป็นต้องขออนุญาตคณะกรรมการฯ หากกระทำภายในโรงพยาบาลของรัฐ หรือสถาบันที่รัฐรับรอง แต่จะต้องรายงานให้คณะกรรมการฯ ทราบภายใน 2 สัปดาห์

คณะกรรมการจะไม่อนุญาตให้ทำแท้ง โดยเงื่อนไขข้อ ก. และ ค. เมื่ออายุครรภ์เกิน 24 สัปดาห์ นอกจากเพื่อช่วยชีวิตมารดา หรือเพื่อป้องกันอันตรายต่อสุขภาพทางกายและจิตของ

มารดา ทั้งนี้เข้าใจว่าคณะกรรมการคงจะต้องพิจารณาระหว่างอันตรายจากการทำแท้งที่เพิ่มขึ้น ภายหลังครรภ์ 6 เดือน กับอันตรายที่จะได้รับหากมารดาตั้งครรภ์ต่อไป และจะไม่อนุญาตให้ทำแท้ง ตามเงื่อนไขข้อ 2 และข้อ 4 หากอายุครรภ์เกิน 16 สัปดาห์

นอกจากเงื่อนไขข้อ 1 การขออนุญาตทำแท้งตามเงื่อนไขอื่นๆ จะต้องยื่นต่อคณะกรรมการฯ ผู้ยื่นคำร้องจะได้รับการตรวจร่างกายและหนังสือรับรองจากแพทย์เพื่อยื่นต่อคณะกรรมการฯ ซึ่งจะให้คำตัดสินภายใน 7 วัน ในรายที่อนุญาตให้ทำแท้ง ผู้ยื่นคำร้องจะได้รับการนัดหมายให้ทำแท้งต่อไป หากไม่ได้รับอนุญาต ผู้ยื่นคำร้องอาจยื่นซ้ำเพื่อให้คณะกรรมการฯ พิจารณาใหม่ได้

ภายใน 10 เดือนแรกของการบังคับใช้กฎหมายใหม่ มีผู้ได้รับอนุญาตให้ทำแท้ง 2,724 ราย จากผู้ยื่นทั้งหมด 3,093 ราย (88%) ผู้ได้รับอนุญาตส่วนใหญ่เป็นสตรีที่แต่งงานแล้วและมีอายุระหว่าง 20-44 ปี มีการศึกษาดำหรือไม่เคยเข้าโรงเรียนและมีรายได้ต่ำ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการฯ มักไม่อนุญาตให้ทำแท้งในรายที่ยังมีบุตรน้อย มีรายได้สูงและยังมิได้แต่งงาน อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายแล้ว ก็ยังมีสตรีจำนวนมากที่แสวงหาบริการทำแท้งนอกกฎหมายอยู่ ในปี ค.ศ. 1970-1971 43% ของคนไข้แท้งที่รับไว้ในโรงพยาบาลใหญ่สองแห่งของรัฐ เป็นคนไข้ลักลอบทำแท้งจากหมอเถื่อน

ในปี ค.ศ. 1974 จากประสบการณ์ในระยะ 5 ปี หลังจากการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย รัฐสภาได้รับรองกฎหมายใหม่ว่าด้วยการทำแท้ง ซึ่งลดความเข้มงวดลง ทั้งนี้เพราะความไม่สะดวก ในทางปฏิบัติของกฎหมายเดิม ยังคงบีบบังคับทางอ้อมให้สตรีแสวงหาการทำแท้งเถื่อนต่อไปอีก กฎหมายปี ค.ศ. 1974 ให้ยุบคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติการทำแท้ง และขยายอายุครรภ์ที่อนุญาตให้ทำแท้งจาก 16 เป็น 24 สัปดาห์ โดยนัยสำคัญกฎหมายว่าด้วยการทำแท้งล่าสุดของ สิงคโปร์คือ “ให้ทำแท้งได้ตามแต่จะร้องขอ” นั่นเอง²⁹

ออสเตรีย

เมื่อมีการร้องขอ แต่จำกัดระยะเวลาในช่วงการตั้งครรภ์ 3 เดือนแรก ในทางปฏิบัติมักเป็นช่วงก่อน 12 สัปดาห์ โดยมีเงื่อนไขว่าต้องมีการปรึกษาทางการแพทย์ การทำแท้งอาจกระทำได้ ภายหลัง 12 สัปดาห์ หากเด็กในครรภ์มีความเสี่ยงในการเกิดเหตุด้วยเหตุความบกพร่องทางร่างกาย หรือจิตใจ หรือหากเป็นหญิงซึ่งมีอายุต่ำกว่า 14 ปี ในทางปฏิบัติค่าใช้จ่ายในการทำแท้งเป็นปัจจัยสำคัญในประเทศออสเตรีย โดยเป็นการยากที่หญิงจะทำแท้งนอกกรุงเวียนนาและเมืองใหญ่อื่นๆ ซึ่งมีแพทย์จำนวนน้อยมากที่จะรับทำแท้งในพื้นที่ชนบท³⁰

²⁹ ลักขณา สิริเวชประเสริฐ. เล่มเดิม. หน้า 28-29.

³⁰ สมบัติ พฤติพงษ์ภัก. หน้าเดิม.

3.2.3 ให้ทำแท้งเพื่อช่วยชีวิตมารดา คือ การทำแท้งเพื่อช่วยเหลือชีวิตมารดาและให้ทำแท้งเพื่อสุขภาพของมารดา

ประเทศบัลแกเรีย

เมื่อมีการร้องขอ จำกัดระยะเวลาในช่วงการตั้งครรภ์ 12 สัปดาห์ โดยมีเงื่อนไขว่าตั้งแต่ 12-20 สัปดาห์ การทำแท้งอนุญาตให้ทำได้หากหญิงกำลังทนทุกข์ทรมานจากโรคซึ่งมีพยานหลักฐานที่พิสูจน์แล้วว่า สามารถเป็นอันตรายแก่ชีวิตของแม่หรือเด็ก ภายหลัง 12 สัปดาห์ การทำแท้งอนุญาตให้กระทำได้หากชีวิตของหญิงอยู่ในอันตราย หรือมีพยานหลักฐานของความไม่สมบูรณ์ของลูกอ่อนในครรภ์อย่างรุนแรง³¹

ประเทศอังกฤษ

มีกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งชื่อ Abortion Act 1967 ซึ่งกำหนดว่าการทำแท้งจะไม่ใช่ความผิดถ้ากระทำโดยแพทย์และกระทำในโรงพยาบาล เมื่อมีเหตุดังนี้

1) การตั้งครรภ์เป็นการเสี่ยงต่อชีวิตมารดา หรือเป็นอันตรายต่อร่างกายและจิตใจของมารดา

2) เป็นอันตรายต่อทารกหากคลอดออกมาจะต้องทนทุกข์ทรมานต่อร่างกายและจิตใจ อันเป็นอุปสรรคอย่างร้ายแรง โดยต้องมีความเห็นของแพทย์สองคน เว้นแต่กรณีฉุกเฉินและจำเป็นต้องมีความเห็นของแพทย์คนเดียวก็ได้³²

ประเทศสหพันธสาธารณรัฐเยอรมัน (เยอรมันตะวันตก)

ในกฎหมายเยอรมันเดิมถือกันว่าการทำแท้งเป็นความผิดฐานฆ่าฐานหนึ่ง ความคิดที่ว่า การทำแท้งเป็นความผิดฐานฆ่าฐานหนึ่งนี้ได้รับการรับรองจากวงการคริสต์ศาสนาประมวลกฎหมาย Constitutio Criminal Carolina ของจักรพรรดิคาร์ลที่ 5 ซึ่งนับเป็นประมวลกฎหมายอาญาเยอรมันฉบับแรกนั้น ได้แบ่งความผิดอาญาฐานทำแท้งออกเป็น 2 กรณี คือ การทำแท้งภายใน 10 สัปดาห์แรกกรณีหนึ่ง กับการทำแท้งภายหลังจากนั้นอีกกรณีหนึ่ง³³

บทบัญญัติว่าด้วยการทำแท้งตามประมวลกฎหมายอาญาเยอรมันฉบับปัจจุบันซึ่งได้ประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ. 1871 นั้น ก่อนที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งใหญ่เมื่อปี ค.ศ. 1974 ได้รับการ

³¹ แหล่งเดิม.

³² Antony Horden. (1971). *Legal Abortion The English Experience*. pp. 69-70.

³³ พินิจ ทิพย์มณี. เล่มเดิม. หน้า 10-12.

แก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้งทั้งในเนื้อหาและถ้อยคำ อย่างไรก็ตามก็ยังไม่มียกเว้นในกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้ทำแท้งได้โดยชอบด้วยกฎหมาย³⁴ การทำแท้งในทุกกรณีถือเป็นความผิด

ต่อมาศาลสูงอาณาจักรไรช์ (Reichsgericht) ได้พิพากษาวางหลักเกี่ยวกับเหตุที่มีอำนาจกระทำได้นี้เนื่องจาก “การชั่งน้ำหนักระหว่างคุณธรรมทางกฎหมาย” ขึ้น โดยวางหลักว่า การที่บุคคลจำเป็นต้องล่วงละเมิดคุณธรรมทางกฎหมายอันหนึ่ง เพื่อคุ้มครองหรือรักษาคุณธรรมทางกฎหมายที่เหนือกว่าเอาไว้ นั่นถือว่า การกระทำนั้น ไม่เป็นความผิด ในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดฐานทำแท้งก็ถือว่า การที่แพทย์จำเป็นต้องทำแท้งหญิงโดยหญิงยินยอมเพื่อรักษาชีวิตหญิงให้พ้นจากอันตรายและไม่มีทางเลือกอย่างอื่นนั้น ถือว่าการกระทำของแพทย์นั้น ไม่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย เพราะชีวิตมนุษย์ (ชีวิตหญิง) เป็นคุณธรรมทางกฎหมายที่เหนือกว่าชีวิตในครรภ์มารดา เหตุที่ผู้กระทำมีอำนาจกระทำได้ตามหลักที่ศาลสูงแห่งอาณาจักรไรช์วางนี้เรียกว่า “ความจำเป็นที่เหนือกฎหมาย” และศาลสูงของสหพันธรัฐ ซึ่งเป็นศาลสูงสุดของประเทศในปัจจุบันก็รับรองเหตุที่ผู้กระทำมีอำนาจกระทำตามหลักเกณฑ์นี้³⁵ จากการยอมรับเรื่อง “ความจำเป็นที่เหนือกฎหมาย” จึงมีผลให้กฎหมายยอมรับว่า “เหตุทำแท้งได้เนื่องจากเหตุผลทางการแพทย์” เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

รัฐสภาของสหพันธรัฐ ได้พิจารณาบทบัญญัติการทำแท้งกันใหม่และได้ออกกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมเรื่องการทำแท้งใหม่เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1976 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน และเห็นกันว่าชอบธรรมด้วยรัฐธรรมนูญ ดังนี้

มาตรา 218 (การทำแท้ง) บัญญัติว่า

- 1) ผู้ใดทำแท้งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือต้องระวางโทษปรับ
- 2) ในกรณีร้ายแรงพิเศษ ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 5 ปี กรณีร้ายแรงพิเศษโดยเฉพาะได้แก่กรณีที่ผู้กระทำ
 - 1) ได้กระทำโดยหญิงที่มีครรภ์นั้นไม่ยินยอม หรือ
 - 2) ได้กระทำโดยประมาทเลินเล่อ เป็นเหตุให้หญิงมีครรภ์นั้นได้รับอันตรายถึงแก่ความตายหรือได้รับอันตรายสาหัส ศาลอาจสั่งควบคุมความประพฤติผู้กระทำความผิดตามความในมาตรา 86 (1) ข้อ 2 ได้
- 3) หญิงใดทำแท้งให้ตนเอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือต้องระวางโทษปรับ แต่หญิงที่ทำแท้งให้ตนเองไม่ต้องรับโทษดังกล่าว ถ้าการทำแท้งได้กระทำภายหลังที่ได้มีการปรึกษา

³⁴ คณิต ณ นคร. (2540). *รวมบทความด้านวิชาการ ของ ศาสตราจารย์ ดร. คณิต ณ นคร* อัยการสูงสุด เรื่องเหตุที่ทำแท้งได้ตามกฎหมายเยอรมัน. หน้า 136-137.

³⁵ แหล่งเดิม.

แนะนำ (มาตรา 218 ตี (1) ข้อ 1, 2) และการทำแท้งได้กระทำโดยแพทย์ กับทั้งการทำตนเองตามที่กล่าวมาข้างต้นก็ได้ถ้าขณะนั้นหญิงตกอยู่ในภาวะที่ถูกกดดันเป็นพิเศษ

4) การพยายามกระทำความผิดฐานนี้เป็นการกระทำที่ต้องรับโทษตามกฎหมาย แต่หญิงไม่ต้องรับโทษพยายามกระทำความผิด

มาตรา 218 ทวิ (เหตุทำแท้งได้) บัญญัติว่า

1) การทำแท้งโดยแพทย์ไม่เป็นความผิดตามมาตรา 218 ถ้า

(1) หญิงที่มีครรภ์นั้นยินยอม และ

(2) การทำแท้งนั้น เมื่อคำนึงถึงความเป็นไปแห่งชีวิตของหญิงที่มีครรภ์ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ตามความรู้ทางการแพทย์แล้วควรกระทำ เพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นจากอันตรายต่อชีวิตหรืออันตรายที่กระทบกระเทือนอย่างมากต่อร่างกายหรือจิตใจของหญิงที่มีครรภ์นั้น และอันตรายนั้นไม่อาจหลีกเลี่ยงให้พ้นโดยทางอื่นที่สมควรได้

2) เงื่อนไขตาม (1) ข้อ 2 ให้ถือว่าเป็นอันครบถ้วนเช่นเดียวกันถ้าตามความรู้ทางการแพทย์

(1) มีเหตุอันเชื่อได้ว่าเด็ก อันเนื่องมาจากผลทางกรรมพันธุ์หรือผลร้ายอย่างอื่นก่อนการคลอดอาจได้รับผลร้ายที่เกี่ยวกับสภาพความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจที่ไม่อาจเยียวยาได้ ซึ่งผลร้ายที่ได้รับนั้นเป็นผลร้ายที่ร้ายแรงมากจนไม่อาจเรียกร้องให้หญิงต้องอุ้มท้องต่อไปได้

(2) ได้มีการกระทำความผิดตามมาตรา 176 - 179 ต่อหญิงที่มีครรภ์นั้น และการตั้งครรภ์นั้นเกิดขึ้นเนื่องจากการกระทำความผิดดังกล่าวนี้ หรือ

(3) การทำแท้งนั้นควรกระทำเพื่อหลีกเลี่ยงให้หญิงพ้นจากอันตรายอันเกิดจากความจำเป็นที่

ก. ร้ายแรงมากที่ไม่อาจเรียกร้องให้หญิงอุ้มท้องต่อไปได้และ

ข. อันตรายนั้นไม่อาจหลีกเลี่ยงให้พ้นโดยทางอื่นที่สมควรได้

3) การทำแท้งในกรณี (2) ข้อ 1 ต้องกระทำภายใน 22 สัปดาห์ของการตั้งครรภ์ การทำแท้งในข้อ (2) ข้อ 2 และข้อ 3 ต้องกระทำภายใน 12 สัปดาห์ของการตั้งครรภ์³⁶

ประเทศเกาหลีใต้

ประเทศเกาหลีใต้ได้แก้ไขกฎหมายโดยมีกฤษฎีกายินยอมให้ทำแท้งได้เมื่อสามหรือหญิงนั้นเป็นโรคทางกายหรือจิตใจ อันเป็นกรรมพันธุ์ดังที่ระบุไว้ในกฤษฎีกา หรือเป็นโรคติดต่อที่ระบุไว้ นอกจากนี้ก็คือการตั้งครรภ์ที่เกิดจากการถูกข่มขืนหรือประพฤติดังทำนองคลองธรรม

³⁶ แหล่งเดิม.

แต่การตั้งครรภ์ในการสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย ยังไม่อนุญาตให้ทำแท้ง ถ้าการตั้งครรภ์เป็นการเสี่ยงต่อสุขภาพมารดา สามียของหญิงนั้นต้องให้ความยินยอม³⁷

ฮ่องกง ได้เพิ่มเงื่อนไขในการทำแท้ง ตั้งแต่ ค.ศ. 1972 และมีการเพิ่มเงื่อนไขอีกครั้งในเมื่อ ค.ศ. 1974 และครั้งสุดท้ายในปี ค.ศ. 1976 ฮ่องกงอนุญาตให้ทำแท้งได้เมื่อการตั้งครรภ์จะมีอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพทางกายและทางจิตของมารดา กฎหมายอนุญาตทั้งอันตรายที่เกิดขึ้นจริงๆ และอันตรายที่คาดไว้ล่วงหน้าว่าจะเกิดขึ้น นอกจากนั้นบริการการทำแท้งนอกกฎหมายโดยแพทย์ที่มีความชำนาญก็หาได้ไม่ยาก

ประเทศอินเดีย

ประเทศอินเดียมีกฎหมายเรื่องการทำแท้งภายหลังกฎหมายการทำแท้งของอังกฤษ คือตั้งแต่ปี ค.ศ. 1972 กฎหมายอาญาอินเดียยอมรับการทำแท้งเพียงขึ้นพื้นฐานแค่ว่า ที่จะรักษาชีวิตของมารดา แต่ปรากฏว่ารายงานที่เป็นทางการในปี ค.ศ. 1967 ประมาณจำนวนการทำแท้งในแต่ละปีบางครั้งตั้งแต่ 2.6 ถึง 6.5 ล้านคน กฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งในปี ค.ศ. 1972 ชื่อ Medical Termination of Pregnancy กฎหมายใหม่นี้มีผลในเดือนมกราคม ค.ศ. 1972 สารสำคัญคือผู้ทำแท้งให้หญิงจะต้องเป็นแพทย์ และหญิงต้องตั้งครรภ์ไม่น้อยกว่า 2 สัปดาห์ แต่ไม่เกิน 20 สัปดาห์ ต้องมีแพทย์ไม่น้อยกว่า 2 คน หากจะมีการเสี่ยงชีวิตของหญิงมีครรภ์หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพของหญิง รัฐบาลอินเดียได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาเรื่องการทำแท้ง ได้สรุปว่ามีการทำแท้ง 3.8 ล้านครั้งต่อปี ซึ่งทำให้มีอัตราการตายของหญิงที่ตั้งครรภ์ประมาณ 180,000 คน³⁸ อันแสดงถึงสตรีอินเดียหาทางออกให้กับตัวเองด้วยการทำแท้ง เพื่อตัดปัญหาที่จะเกิดขึ้นภายหลัง³⁹

ไซปรัส

ไซปรัสจำกัดระยะเวลาในช่วงการตั้งครรภ์ 28 สัปดาห์ โดยมีเงื่อนไขว่าอนุญาตให้เพื่อช่วยชีวิตของหญิง เพื่อรักษาสุขภาพทางร่างกายหรือจิตใจของหญิง หรือในกรณีการข่มขืน หรือหญิงร่วมประเวณีกับพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน และหากเด็กมีแนวโน้มที่จะเกิดมาพิการอย่างร้ายแรง การทำแท้งต้องมีการรับรองโดยแพทย์ 2 คน ยกเว้นกรณีการข่มขืนจำเป็นต้องมีการรับรอง

³⁷ เทวีร์สมิ์ ธนาคม. (2518). ประชากรกับการอยู่รอด ในการเปลี่ยนแปลงกฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับการทำแท้ง. หน้า 150.

³⁸ เลสเตอร์ อาร์ บราวน์. (2517). กลวิธีในอันที่จะควบคุมจำนวนประชากรโลกให้คงที่เพื่อประโยชน์ของมนุษยชาติ. แปลจาก นวทัศน์ เล่มที่ 28 โดย พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ และคณะ. หน้า 197.

³⁹ ลักขณา สิริเวชประเสริฐ. เล่มเดิม. หน้า 30.

โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีอำนาจโดยคนไข้จะได้รับการดูแลทางการแพทย์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ผู้ใดทำแท้งโดยผิดกฎหมายหรือหญิงยินยอมให้ตนเองแท้ง ต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี การกำหนดโทษมักคำนึงถึงเหตุผลทางเศรษฐกิจและสังคม⁴⁰

สาธารณรัฐเชก

เมื่อมีการร้องขอ จำกัดระยะเวลาในช่วงการตั้งครรภ์ 12 สัปดาห์ โดยมีเงื่อนไขว่าต้องได้รับความยินยอมจากหญิงและได้รับการอนุญาตจากสูตินารีแพทย์ ภายหลัง 12 สัปดาห์ การทำแท้งกระทำได้เฉพาะกรณีเสียชีวิตหรือสุขภาพของหญิงอยู่ในอันตรายหรือกรณีเป็นที่สงสัยว่าลูกอ่อนจะไม่สมบูรณ์ กระบวนการทำแท้งต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการแพทย์และดำเนินการภายในโรงพยาบาล การทำแท้งอนุญาตให้ทำได้จนถึง 26 สัปดาห์ หญิงที่ทำแท้งครั้งหนึ่งแล้วจะไม่ได้รับอนุญาตให้ทำแท้งอีกครั้งภายใน 6 เดือน เว้นแต่หญิงนั้นมีการคลอด 2 ครั้ง มีอายุอย่างน้อย 35 ปี หรือเป็นการตั้งครรภ์ที่เกิดจากการถูกข่มขืน⁴¹

3.2.4 ให้ทำแท้งโดยเหตุผลสุขภาพทารกในครรภ์หรือเพื่อสุขภาพของมารดาหรือเพื่อเหตุผลทางเศรษฐกิจและสังคม

ประเทศสวีเดน⁴²

แต่เดิมสวีเดนได้บัญญัติห้ามการทำแท้งไม่ว่าด้วยประการใดๆ ทั้งสิ้น ต่อมาในศตวรรษที่ 15 มีบทกำหนดโทษไว้อย่างหนักสำหรับผู้ฝ่าฝืนกฎหมายในเรื่องนี้ ในระหว่างศตวรรษที่ 17 กฎหมายบัญญัติไว้ถึงขั้นประหารชีวิต ในกฎหมายที่บัญญัติเมื่อ ค.ศ. 1734 ก็มีบทลงโทษประหารชีวิต จนกระทั่งมาในปี ค.ศ. 1864 บทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องนี้ผ่อนคลายเป็นบ้างในปี ค.ศ. 1890 และ ค.ศ. 1921 เริ่มมีกฎหมายยกเว้นโทษ กรณีทำเพื่อรักษาชีวิตมารดา และอนุญาตอย่างไม่เป็นทางการให้ทำแท้งได้ในกรณีที่มีเหตุผลทางด้านสุขภาพ ระหว่าง ค.ศ. 1920-1929 ความผิดจากการทำแท้งเพิ่มมากขึ้น และระหว่าง ค.ศ. 1930-1934 มีหญิงที่ถูกลอบทำแท้งโดยผิดกฎหมายและได้ถึงแก่ความตายประมาณปีละ 70 คน ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นด้วยว่าถ้าบัญญัติกฎหมายอนุญาตให้บรรดาแพทย์ผู้ทรงคุณวุฒิทำแท้งได้ในพฤติการณ์บางกรณีแล้วอาจทำให้การลักลอบทำแท้งลดลง ฉะนั้นพออย่างเข้าปี ค.ศ. 1931 มีการเสนอต่อรัฐสภาแก้ไขกฎหมายโดยบัญญัติให้ทำแท้งได้บางกรณี ไม่ถือเป็นความผิดอาญา ต่อจากนั้น ปี ค.ศ. 1934 ตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาโครงร่างกฎหมายใหม่ คณะกรรมการชุดนี้เสนอร่างกฎหมายในปี ค.ศ. 1935 และกฎหมายฉบับใหม่ในเรื่องการทำแท้ง

⁴⁰ สมบัติ พุดพิงศ์ศักดิ์. หน้าเดิม.

⁴¹ แหล่งเดิม.

⁴² สดศรี น้าประเสริฐ. (2523). กฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งของประเทศไทย. หน้า 42-47.

ที่ใช้เรื่อยมา เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1939 การทำแท้งหรือไม่ ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของมารดา ซึ่งกฎหมายให้ทำแท้งได้โดยไม่ถือเป็นความผิดอาญา และให้มีการทำแท้ง ในแง่ที่เป็นการรักษาโรค โดยมีเงื่อนไขว่า

- 1) การคลอดทารกเป็นอันตรายต่อชีวิตและสุขภาพของมารดาอย่างร้ายแรง
- 2) การคลอดทารกจะทำให้มารดาได้รับความเสียหายทางร่างกายหรือจิตใจเกี่ยวกับ สภาพการดำรงชีวิต หรือมีพฤติกรรมพิเศษ
- 3) เป็นการตั้งครรภ์เนื่องจากถูกกระทำผิดอาญา จากการกระทำผิดของชายอื่น (Felonies) ก็ต้องดำเนินคดีแก่ชายคนนั้นเสร็จแล้ว หรือมิฉะนั้นก็ต้องดำเนินคดีในศาลไปบ้างแล้ว เหตุผลที่กฎหมายบัญญัติเช่นนั้น เพื่อป้องกันมิให้มีการอนุญาตให้ทำแท้งได้ โดยอ้างเหตุว่าหญิงนั้น มีครรภ์เพราะการกระทำผิดของชายอื่น ซึ่งความจริงแล้วการกระทำผิดของชายอื่นนั้นเป็นข้อที่อ้างขึ้น เท่านั้น
- 4) มารดาเป็นคนปัญญาอ่อนหรือวิกลจริต หรือมีอายุต่ำกว่า 15 ปี เว้นแต่บุคคล มีหน้าที่ปกครองดูแลหญิงนั้นได้ให้ความยินยอมเพื่อทำแท้งด้วย
- 5) เด็กที่จะเกิดอาจมีความบกพร่องทางกายหรือจิตใจ ในแง่ทางกรรมพันธุ์
- 6) เด็กที่เกิดอาจมีความบกพร่องเนื่องจากโรคภัยไข้เจ็บที่ได้รับขณะอยู่ในครรภ์ ส่วนการทำแท้งเนื่องจากสาเหตุอื่น นอกจากโรคภัยไข้เจ็บที่ได้รับขณะอยู่ในครรภ์ เช่น หญิงเป็น หัดเยอรมัน (German measles) หรือเมื่อกินยาบางประเภท เช่น ทาลิโดไมด์ หรือถูกแสงเอ็กซ์เรย์ ในขณะที่หญิงนั้นตั้งครรภ์ ส่วนการทำแท้งเนื่องจากสาเหตุอย่างอื่นนอกจากเจ็บไข้ มิให้กระทำ หลังจากตั้งครรภ์ไปแล้ว 20 สัปดาห์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสุขภาพและ สวัสดิการแห่งชาติก่อน 24 สัปดาห์ เนื่องจาก

- (1) เหตุบกพร่องทางกรรมพันธุ์
 - (2) ทารกอาจเสียชีวิตในการคลอด
 - (3) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากแพทย์จำนวนสองคนในท้องถิ่นสำหรับทำแท้ง
- เนื่องจากข้อ (1) หรือ ข้อ (2) ถ้าพึงแพทย์เพียงคนเดียวอาจทำได้เอง แต่ข้อ (3) นี้ จะอนุญาตให้ทำได้เฉพาะเมื่อปรากฏว่าสิ่งที่ต้องรอคอยการอนุญาตจากสภาการแพทย์หรือแพทย์ ร่วมกันสองคนดังกล่าวข้างต้น อาจทำให้เกิดอันตรายร้ายแรงแก่หญิงนั้นได้ ทั้งนี้แพทย์ผู้นั้นต้องมี หลักฐานซึ่งออกโดยแพทยสภา (Royal Medical Board) ให้อำนาจในการเป็นผู้อนุญาตทำแท้ง แต่ผู้เดียวได้⁴³

⁴³ สุพจน์ เชื้อประกอบกิจ, เล่มเดิม, หน้า 125-139

ผู้ขออนุญาตทำแท้งต่อแพทย์สภาจะต้องแนบสูติบัตร ประวัติของผู้ขอและใบรับรองอีก 1 ฉบับ จากอายุรแพทย์สวีเดนที่ได้ขึ้นทะเบียนประกอบโรคศิลปะแล้ว ซึ่งจะกล่าวถึงพฤติกรรมต่างๆ ในชีวิตหญิง ตลอดจนรายงานจากสถานสังคมสงเคราะห์ต่างๆ ที่หญิงนั้นไปติดต่อมาก่อน และนักสังคมสงเคราะห์ไปเยี่ยมตามบ้านหญิงเพื่อสอบถามข้อเท็จจริง เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว วินิจฉัยว่าไม่สมควรอนุญาตให้ทำแท้ง ผู้ยื่นคำร้องไม่มีสิทธิอุทธรณ์ แต่ก็อาจขอให้คณะกรรมการหยิบยกเรื่องขึ้นพิจารณาอีกครั้งหนึ่งได้ หากคนได้พยายามหลักฐานใหม่ที่เพิ่มเติมมาแสดง และผลเคยมีปรากฏว่าจำนวนคำขอที่แพทย์สภาไม่ได้อนุญาตให้ทำแท้งสูงถึงร้อยละ 40 เมื่อพิจารณาจากสถิตินับแต่ ค.ศ. 1930-1946 จะเห็นได้ว่าจำนวนผู้ทำแท้งโดยผิดกฎหมายมีประมาณ ปีละ 33 ราย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่าง ค.ศ. 1930-1934 ลดลงมาก สำหรับกรณีคนต่างด้าวมาทำแท้งในประเทศสวีเดนเพิ่มขึ้นทุกปี แต่กฎหมายของประเทศสวีเดน ได้พยายามป้องกันโดยกำหนดว่าคนต่างด้าวที่มีชื่ออยู่ในบัญชีสำรวจสำมะโนครัวประจำปีและต้องเสียภาษีภายในประเทศสวีเดน อาจอนุญาตทำแท้งได้โดยยื่นคำร้องต่อศูนย์แนะนำปรึกษาในเรื่องนี้ ใบอนุญาตต้องเป็นใบรับรองของแพทย์ทางอายุรเวชชาวสวีเดน ผู้ได้ขึ้นทะเบียนประกอบโรคศิลปะด้วย

ถ้าหญิงผู้ต้องการที่จะทำแท้งโดยถูกต้องตามกฎหมายได้ขออนุญาตและยื่นคำร้องขอถูกต้องตามวิธีการที่บัญญัติไว้ และมีเหตุผลทางการแพทย์ว่ามีโรคพิกลพิการแล้วในบางครั้ง แพทย์สภาก็อนุญาต แต่ถ้าเหตุอื่นส่วนมากไม่ได้รับอนุญาต เพราะสภาการแพทย์ไม่สามารถเห็นสภาพอันแท้จริงของหญิงผู้ขออนุญาตได้⁴⁴

ต่อมาข้อกำหนดระยะการตั้งครรภ์ ได้ยกเลิกและออกกฎหมายใหม่เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1973 และประกาศใช้เมื่อเดือนมกราคม ค.ศ. 1975 ที่กำหนดให้ใน 12 สัปดาห์แรกของการตั้งครรภ์ อนุญาตให้ทำแท้งได้ หรือด้วยเหตุผลทางการแพทย์ภายใน 12-18 สัปดาห์ของการตั้งครรภ์ ผู้ที่เป็นชาวเมืองสวีเดนจะทำแท้งได้โดยไม่เสียเงิน

จะเห็นว่า การให้ทำแท้งในสวีเดน โดยเสรีมีผลให้ลดจำนวนการทำแท้งที่ผิดกฎหมาย ได้มากที่สุดทีเดียว ตามข้อเท็จจริง ได้ความว่าการทำแท้งส่วนใหญ่เป็นคนแต่งงานแล้วมากกว่าคนโสด

ประเทศฟินแลนด์

ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด จำกัดระยะเวลาในช่วงการตั้งครรภ์ 24 สัปดาห์ โดยมีเงื่อนไขว่า การทำแท้งอนุญาตให้กระทำได้ถึง 12 สัปดาห์ เพื่อช่วยชีวิตหญิง เพื่อรักษาสุขภาพทางจิตใจของหญิง เพื่อเหตุผลทางเศรษฐกิจและสังคม หรือในกรณีข่มขืนหรือร่วมประเวณีกับพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน การทำแท้งอนุญาตให้กระทำได้ถึง 20 สัปดาห์ หากมีความเสี่ยงต่อสุขภาพ

⁴⁴ เทวีร์สมิ์ ธนาคม. เล่มเดิม. หน้า 148.

ทางร่างกายของหญิง หรือหญิงที่มีอายุน้อยกว่า 17 ปี การทำแท้งอนุญาตให้กระทำได้ถึง 24 สัปดาห์ หากชีวิตของหญิงอยู่ในอันตราย หรือมีความเสี่ยงว่าลูกอ่อนจะไม่สมบูรณ์ การทำแท้งในช่วงถึง 12 สัปดาห์ ต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการแพทย์ของรัฐ การทำแท้งจะไม่เสียค่าใช้จ่าย ภายใต้การประกันสุขภาพแห่งชาติ แต่หญิงจะต้องเสียค่าธรรมเนียมของโรงพยาบาล⁴⁵

นอกจากประเภทของประเทศที่กำหนดนโยบายการทำแท้ง ยังมีประเทศที่น่าสนใจอยู่อีก คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ในประเทศนี้แต่เดิมา การทำแท้งเป็นความผิดทางอาญา ยกเว้นหญิง ตั้งครรภ์โดยถูกข่มขืน และกรณีจำเป็นเนื่องจากสุขภาพของมารดา หลังจากนั้นประมาณ 15 ปี ได้มีการเคลื่อนไหวเรียกร้องให้ยกเลิกความผิดฐานทำแท้ง การเรียกร้องนี้ได้ขยายตัวออกกว้างขวาง ขึ้นทุกทีๆ แต่ประชาชนและองค์กรอนุรักษ์นิยม เช่น สมาชิกริพับลิกันส่วนใหญ่และองค์กร ศาสนาฝ่ายคาทอลิกก็เคลื่อนไหวต่อต้านการเรียกร้องของฝ่ายแรก จนเป็นจุดหนึ่งให้นักการเมือง ทั้งหลายยกขึ้นเป็นข้ออ้างในการหาเสียง แต่กลับมาใช้อีก นักการเมืองระดับสูงหลายคน รวมทั้ง ประธานาธิบดี จิมมี คาร์เตอร์ และสตรีหมายเลขหนึ่งของประเทศคือ นางโรซาลิน คาร์เตอร์ ซึ่งเป็น ครอบครัวเคร่งครัดศีลธรรม ได้แสดงความคิดเห็นของตนว่าไม่เห็นด้วยกับการทำแท้ง⁴⁶

ในปี ค.ศ. 1971 ได้มีคำพิพากษาของแขวงโคลัมเบียเรื่องการทำแท้ง คือ การทำแท้ง ในแขวงโคลัมเบียถือว่าผิดกฎหมาย เว้นแต่เป็นการกระทำของแพทย์ที่ขึ้นทะเบียนและมีใบอนุญาต ให้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม เนื่องจากความจำเป็นแก่ชีวิตและสุขภาพของแขวงโคลัมเบียก็ตาม การวินิจฉัยของศาลในคดีนี้จะมีผลต่อปรัชญาการทำแท้งของทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการ ในทุกรัฐของสหรัฐอเมริกา

ในปี ค.ศ. 1968 สถานิติบัญญัติบางมลรัฐ เช่น นิวยอร์กและเนวาด้า ได้ผ่านกฎหมาย ยกเลิกความผิดฐานทำให้แท้งลูก ยกเว้นในกรณีที่หญิงมีครรภ์ตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไปจึงห้ามมิให้ทำแท้ง หลังจากนั้นหญิงสาวที่ตั้งครรภ์จากมลรัฐอื่นๆ ได้เดินทางไปทำแท้งในมลรัฐทั้งสองเป็นอันมาก และต่อมาอีกหลายมลรัฐก็ได้ออกกฎหมายทำนองเดียวกัน จะแตกต่างกันก็เพียงเงื่อนไขเกี่ยวกับ ระยะเวลาแห่งการตั้งครรภ์ว่าจะทำให้แท้งได้ภายในระยะเวลาใด เช่น บางมลรัฐให้ทำแท้งได้ เมื่อระยะตั้งครรภ์ไม่เกิน 6 เดือน บางมลรัฐกำหนดเพียง 3 เดือน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเห็นของแพทย์ ในแต่ละมลรัฐ และในเดือนมกราคม ค.ศ. 1973 ศาลสูงได้ตัดสินให้การทำแท้งใน 3 เดือนแรก ขึ้นอยู่กับแพทย์และหญิงนั้น สำหรับระยะ 6-9 เดือน กฎหมายของรัฐต้องกำหนดว่ามีเหตุเกี่ยวกับ สุขภาพของมารดาเพียงพอใน 3 เดือนสุดท้ายของการตั้งครรภ์ ถ้าเกิดมาแล้วเด็กในครรภ์จะรอด

⁴⁵ สมบัติ พฤติพิงศกัค. เล่มเดิม. หน้า 99-106.

⁴⁶ แหล่งเดิม.

รัฐอาจห้ามไม่ให้ทำแท้ง ยกเว้นกรณีเพื่อช่วยชีวิตและสุขภาพของมารดา กฎหมายอนุญาตให้ทำแท้งนี้ ต่อมาฝ่ายที่ต่อต้านคัดค้านดำเนินการยื่นคำร้องขอให้สหรัฐ (ศาลแห่งรัฐบาลกลาง) วินิจฉัยชี้ขาดว่า กฎหมายดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐ อันทำให้ตกเป็นโมฆะ ไม่มีผลบังคับใช้ แต่ปรากฏว่า ศาลสูงสุดได้วินิจฉัยว่าสตรีมีสิทธิที่จะทำแท้งได้ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดในระยะ 3 เดือนแรกของการ ตั้งครรภ์ ด้วยเหตุผลที่ว่าระบบกฎหมายเองโคโลอมริกัน คำพิพากษาในข้อกฎหมายอันถึงที่สุดของ ศาลมีผลเท่ากับเป็นกฎหมาย (Case law) ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าสตรีอเมริกันมีเสรีภาพในการทำแท้ง หากหญิงนั้นสมควรใจที่จะทำแท้งโดยถือสิทธิส่วนตัวของแต่ละบุคคล

นอกจากประเทศสหรัฐอเมริกาแล้วยังมีอีกหลายประเทศที่ขยายขอบเขตการทำแท้ง ออกไปอย่างกว้างขวาง เช่น ประเทศออสเตรเลียที่ใช้หลักกฎหมายตามประเทศอังกฤษ ประเทศที่ กำหนดให้ทำแท้งในระยะ 3 เดือนแรกของการตั้งครรภ์ หรือประเทศสิงคโปร์ให้มีการทำแท้งโดยเสรี ในปี ค.ศ. 1969 อนุญาตให้ทำแท้งเมื่อมีกรณีเกี่ยวกับการแพทย์และสังคม ในปี ค.ศ. 1972 เชื่อกันว่า การทำแท้งถูกต้องตามกฎหมายเป็นการลดอัตราการเกิดได้อย่างมากทั้งในสิงคโปร์และฮ่องกง มีวิธีการนำไปสู่การทำแท้งถูกต้องตามกฎหมายหลายทาง เช่น การตัดสินใจของศาลสูงของสหรัฐ อเมริกา มีอิสระที่จะแสดงออกโดยกฎหมาย เช่น ประเทศญี่ปุ่น ออกกฎหมายใหม่ เช่น ประเทศโซเวียต รัสเซีย รวมพระราชบัญญัติเข้าด้วยกัน เช่น อินเดีย เหล่านี้ขึ้นอยู่กับกฎหมายของแต่ละประเทศว่า เป็นรูปใด แต่เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าเป็นสิทธิของหญิงหรือคู่สมรส และแพทย์เป็นผู้แนะนำ โดยหญิง นั้นจะตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ผิดกับระยะแรกของการออกกฎหมายที่เพียงแต่สนับสนุนเป็นนัยๆ แต่ไม่เปิดโอกาสให้ทำแท้งโดยเสรี เนื่องจากยังเป็นปัญหาด้านศีลธรรมอยู่ ถ้าพิจารณาดูการบัญญัติ กฎหมายของแต่ละประเทศ ส่วนมากจะอนุญาตให้ทำแท้งในระยะแรกของการตั้งครรภ์ เพราะเป็น ระยะที่อันตรายน้อยที่สุด ซึ่งโดยข้อเท็จจริงปลอดภัยกว่าการคลอดบุตรด้วยซ้ำ ประเทศที่มีการบริการ ด้านสูติศาสตร์เวชทันตสมัย อัตราการตายของมารดาที่กำเนิดบุตรประมาณ 20 คน ต่อการเกิดของทารก 100,000 คน และในประเทศที่กำลังพัฒนา อัตรานี้อาจสูงถึง 50 คนต่ออัตราการเกิดของทารก 100,000 คน แต่หากมีบริการทางด้านการแพทย์เจริญแล้ว การทำแท้งโดยถูกต้องตามกฎหมายในระยะแรกของการ ตั้งครรภ์มีผลต่ออัตราการตายของมารดาเพียง 2 ถึง 4 คนต่อการทำแท้ง 100,000 ราย⁴⁷

นอกจากนั้นจะเห็นได้ว่าระยะแรกของกฎหมายว่าด้วยการทำแท้ง บรรดาประเทศเหล่านี้ให้ มีการทำแท้งโดยชอบด้วยกฎหมายบนพื้นฐานกว้างๆ โดยครอบคลุมถึงเหตุผลทางด้านสุขภาพ สังคม และต่อมาที่เพิ่มทางด้านเศรษฐกิจและอื่นๆ การไม่ออกกฎหมายรับรองจะยังเป็นสิ่งย่ำแย่ในให้มีการลักลอบทำแท้งมากขึ้น จึงควรที่จะให้มีการทำแท้งเป็นการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมาย

⁴⁷ เทวีธัมย์ ชนาคม. เล่มเดิม. หน้า 197.

เพื่อป้องกันอันตรายจากการทำแท้งที่ไม่ถูกต้องของหมอเถื่อน เพราะหากมีสถานที่ที่กฎหมายกำหนดให้แพทย์ทำแท้งได้ หญิงมีครรภ์ก็ไม่มี ความจำเป็นใดที่จะไปทำแท้งกับหมอเถื่อนต่อไป หมอเถื่อนก็จะค่อยๆ หดไป เพราะไม่อาจทำมาหากินได้ เป็นการปราบปรามอาชญากรรมโดยอ้อมได้อย่างดีทีเดียว⁴⁸

ประเทศสหรัฐอเมริกา

ปรัชญาทางกฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งในสหรัฐอเมริกาได้เปลี่ยนไปมาก เมื่อศาลสูงของสหรัฐอเมริกาได้วินิจฉัยคดีระหว่างสหรัฐกับวูทช์ (Vuitch) ซึ่งได้ตัดสินไว้เมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2514 โดยพิพากษาว่าการทำแท้งในแขวงโคลัมเบีย เป็นการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมาย กฎหมายแขวงของโคลัมเบียในเรื่องนี้บัญญัติว่า การทำแท้งในแขวงโคลัมเบียถือว่าผิดกฎหมาย เว้นแต่เป็นการกระทำของแพทย์ที่ได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม เนื่องจากความจำเป็นแก่ชีวิตและสุขภาพมารดา และศาลแห่งโคลัมเบียได้เคยตีความว่า การทำแท้งเพื่อการรักษานั้นต้องกระทำเพราะสาเหตุที่จำกัดและต้องกระทำในโรงพยาบาลภายหลังจากการตัดสินใจของแพทย์ที่ร่วมปรึกษาหารือ 2 คน พร้อมทั้งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการโรงพยาบาลด้วยว่า ชีวิตของมารดาอยู่ในระหว่างเสี่ยงอันตรายอย่างยิ่งในคดีนี้ศาลสูงวินิจฉัยว่า คำว่า “สุขภาพ” ต้องรวมถึง ความสมบูรณ์ทางจิตวิทยา ทางอารมณ์ ทางจิตใจและทางร่างกาย และคำว่า “สุขภาพ” ในกฎหมายของแขวงโคลัมเบียต้องไม่จำกัดเฉพาะสุขภาพทางร่างกายเท่านั้น ควรจะต้องหมายถึง “ภาวะทางวิญญาณที่อยู่ในร่างกายและจิตใจ” ด้วย แต่ศาลก็ได้แนะนำวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งที่จะตัดสินว่าการตั้งครรภ์ มีผลต่อสุขภาพของมารดา ศาลกล่าวว่าการทำแท้งเป็นเรื่องที่อยู่ในดุลพินิจทางวิชาชีพเวชกรรม การทำแท้งควรพิจารณาเช่นเดียวกับการผ่าตัดทางศัลยกรรม โดยหลักทั่วไปวิธีทางศัลยกรรม ย่อมมีความจำเป็นต่อสุขภาพของผู้ป่วยไม่ทางกายก็ทางใจ ซึ่งแพทย์ย่อมจะเป็นผู้ใช้ดุลพินิจเป็นประจําอยู่แล้วเมื่อจะทำการผ่าตัด การทำแท้งจึงไม่ควรจะแตกต่างจากศัลยกรรมอื่นๆ

เนื่องจากการทำแท้งเป็นปัญหาระดับชาติ คำพิพากษานี้แม้จะเป็นผลผูกพันเฉพาะแขวงโคลัมเบียก็ตาม การวินิจฉัยของศาลนี้ จะมีผลต่อปรัชญาการทำแท้งของทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการในทุกรัฐในสหรัฐอเมริกา⁴⁹

ในวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2516 ศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาได้พิพากษาตีความเกี่ยวกับการทำแท้งว่า การทำแท้งในระยะ 3 เดือนแรกของการตั้งครรภ์ การตัดสินใจที่จะทำแท้งขึ้นอยู่กับฝ่ายหญิงและแพทย์ ในระยะ 6 เดือนถัดไป รัฐอาจจะวางระเบียบการทำแท้งให้สัมพันธ์กับสุขภาพ

⁴⁸ สุพจน์ เชื้อประกอบกิจ. เล่มเดิม. หน้า 125-139.

⁴⁹ วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. เล่มเดิม. หน้า 56-57.

ของมารดา เช่น การออกใบอนุญาตและควบคุมบุคคลและสถานที่ที่รับทำแท้งให้สัมพันธ์กับสุขภาพของมารดา เช่น การออกใบอนุญาตและควบคุมบุคคลและสถานที่ที่รับทำแท้ง สำหรับในระยะ 10 สัปดาห์สุดท้ายของการตั้งครรภ์ ซึ่งเป็นระยะที่ทารกสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่นอกมดลูกมารดาได้แล้วนั้น ถ้าเป็นความต้องการของรัฐ รัฐบาลจะห้ามทำแท้งในระยะนี้ได้ เว้นแต่จะมีความจำเป็นต่อชีวิตและสุขภาพของมารดา ศาลเห็นว่าในทางกฎหมาย สิทธิของหญิงนั้นจะทำแท้งเป็นสิทธิส่วนตัวของหญิง และสิทธิของแพทย์ที่จะให้การรักษาหญิงมีครรภ์นั้น ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของแพทย์ การตัดสินใจทำแท้งเพื่อเหตุผลต่างๆ ย่อมเกี่ยวข้องกันและกันและเป็นการตัดสินใจของแพทย์เป็นเบื้องต้น ซึ่งความรับผิดชอบต่างๆ ย่อมตกอยู่กับแพทย์ การตกลงใจของแพทย์ที่จะทำแท้งควรจะคำนึงถึงปัญหาทางกาย ทางอารมณ์ ทางจิตใจ ทางครอบครัว ตลอดจนอายุของหญิงนั้น ปัญหาต่างๆ เหล่านั้นย่อมถือได้ว่า “เป็นอันตรายต่อกายและจิตใจได้” และอาจถือว่าเป็น “เด็กที่มารดาไม่ปรารถนา” ก็ได้ จากการวินิจฉัยของศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาที่กล่าวไว้นั้น ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวในการแก้ไขกฎหมายทำแท้งของรัฐต่างๆ เป็นจำนวนมาก เพื่อให้สอดคล้องกับคำพิพากษาดังกล่าว⁵⁰ จึงอาจกล่าวได้ว่าสหรัฐอเมริกาที่มีเสรีภาพในการทำแท้งหากหญิงสมัครใจโดยถือเป็นสิทธิส่วนตัวของแต่ละบุคคล

ประเทศญี่ปุ่น⁵¹

กฎหมายเกี่ยวกับการทำแท้งเรียกว่า Eugenic Protection Law ในปี ค.ศ. 1948 และได้มีการปรับปรุงใหม่อีกครั้งหนึ่งในปี ค.ศ. 1960 กฎหมายการคุ้มครองชาติพันธุ์ให้อำนาจแพทย์ในการทำแท้งในกรณีที่สุขภาพของมารดาจะได้รับผลกระทบกระเทือนอย่างรุนแรงจากการตั้งครรภ์ต่อไป หรือจากการคลอด ซึ่งมีดังนี้ การตัดสินใจของแพทย์โดยคณะกรรมการการแพทย์ ซึ่งตั้งสำนักงานใหญ่อยู่ที่เขตจังหวัด (Prefectural district) และการยินยอมของคณะ กรรมการแพทย์ (Designate physician) หรือสมาคมแพทย์แห่งท้องถิ่นอาจทำแท้งให้ได้เมื่อได้รับความยินยอมแต่ต้องเป็นกรณี

- 1) อาจเกิดความบกพร่องหรือโรคภัยทางกรรมพันธุ์แก่ทารก
- 2) อาจเป็นอันตรายแก่มารดาในการตั้งครรภ์หรือในการคลอด โดยพิจารณาทั้งในแง่กายภาพและเศรษฐกิจ
- 3) มีครรภ์เนื่องจากถูกข่มขืน แต่การให้ความยินยอมทำแท้งต้องกระทำโดยบิดามารดา เว้นแต่อีกฝ่ายไม่ประสงค์จะแสดงเจตนาหรือสาบสูญหลังจากเกิดตั้งครรภ์ และถ้ากรณีมารดาเป็น

⁵⁰ วราภรณ์ กษิรัตน์. (2525). การศึกษาความคิดเห็นและทัศนคติของนักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์: เรื่องศึกษาเฉพาะ โรงพยาบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับกฎหมายทำแท้ง. หน้า 57-58.

⁵¹ แหล่งเดิม. หน้า 19-20.

ผู้พิการจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้อนุญาตด้วย กรณีเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ การบำรุง รักษา พืชพันธุ์ของมนุษย์ เป็นการทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย เริ่มแก้ไขเมื่อปี พ.ศ. 1949 และปี ค.ศ. 1952 ก็แก้ไขให้หญิงทำแท้งได้โดยไม่ต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการแต่อย่างใด ทำให้ หญิงที่ตั้งครรภ์อาศัยเหตุผลทางเศรษฐกิจเป็นข้อแก้ตัวมากขึ้น

เมื่อพิจารณาทางด้านของแพทย์และเศรษฐกิจ ความยากในการวินิจฉัยล่วงหน้าต่อผล ทางเศรษฐกิจ ทำให้การตีความกฎหมายเป็นไปอย่างค่อนข้างเสรี และแม้แต่สตรีที่มั่งคั่งก็สามารถ ทำแท้งได้ด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ

สมาคมแพทย์ญี่ปุ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดว่าแพทย์ผู้ใดจะทำแท้งได้ ตลอดจน กำหนดค่าทำแท้งด้วย ตามกฎหมายอาจจะทำแท้งได้จนถึงตั้งครรภ์ 28 สัปดาห์ แต่ส่วนใหญ่มักจะ ทำกันเพียงใน 3 เดือนแรก

ตามกฎหมายจะต้องมีการเก็บสถิติการทำแท้งไว้ แต่ในความเป็นจริง ก็ไม่สามารถเก็บ ให้สมบูรณ์นัก ในค.ศ. 1949 มีการทำแท้งจำนวน 250,000 ราย แต่ 10 ปีต่อมาได้เพิ่มจำนวนขึ้นกว่า 1 ล้านราย หลังจากนั้นอัตราการทำแท้งจึงค่อยๆ ลดลง เนื่องจากการคุมกำเนิดมากขึ้น แต่การทำ แท้งยังคงเป็นวิธีสำคัญในการควบคุมการเจริญพันธุ์ ในปี ค.ศ. 1973-1976 จำนวนการทำแท้งต่อปี อยู่ระหว่าง 650,000-700,000 ราย หรือเท่ากับมีการทำแท้ง 350 รายต่อการคลอดมีชีวิต 1,000 ราย⁵²

3.2.5 ให้ทำแท้งได้เพื่อเหตุผลทางเศรษฐกิจและสังคม มักจะเป็นประเด็นที่มีกรอบรวมนาด ใหญ่มากอยู่แล้ว หรือประเทศที่อยู่ในภาวะระส่ำระสาย

ประเทศตูนิเซีย

ชนชาวตูนิเซียมีขนาดครอบครัวใหญ่มาก ในปี ค.ศ. 1972 มีประชากรอยู่ถึง 5.3 ล้านคน บางครั้งมีความจำเป็นจะต้องอนุญาตให้ทำแท้งได้ในบางกรณี ดังนั้น เมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 1973 ได้มี กฎฎีกาอนุญาตให้ทำแท้งได้ ภายในระยะเวลา 2 เดือนแรกของการตั้งครรภ์ หรือหลังจากนั้น ถ้าเป็นอันตรายแก่สุขภาพทางร่างกายและจิตใจของมารดา หรือเด็กในครรภ์ต้องเสี่ยงกับโรคร้ายแรง หรือความพิการก็ให้ทำแท้งได้⁵³

ประเทศเชโกสโลวาเกีย

ในกฎหมายปี ค.ศ. 1957 การทำแท้งอาจทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการที่ กฎหมายจัดตั้งและให้ทำได้เมื่อ

⁵² แหล่งเดิม.

⁵³ เทวีร์สมี ธนามคม. เล่มเดิม. หน้า 148.

- 1) เพื่อสุขภาพของมารดา
- 2) การมีบุตรจะก่อความยุ่งยากแก่มารดา เช่น อายุของมารดา จำนวนบุตรที่มีอยู่แล้วฐานะของครอบครัว สภาพบ้านแต่กสาแหรกขาด หรือเหตุเฉพาะตัวอย่างอื่น
- 3) การตั้งครรภ์เนื่องจากการถูกระงะทำผิดอาญาจากการข่มขืน หรือถูกระงะทำอนาจาร

สำหรับในกรณีที่ตั้งครรภ์มาแล้วเกินกว่า 3 เดือน การอนุญาตให้ทำได้เฉพาะกรณีที่มีผลร้ายแรงจริงๆ เท่านั้น

ต่อมาในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1973 ได้ยกเลิกคำสั่งของรัฐบาล โดยกำหนดการทำแท้งจำกัดอยู่เฉพาะสตรีอายุมาก มีบุตร 2 คน หรือมากกว่านั้น มีสามีพิการหรือไม่มีสามีเป็นหัวหน้าครอบครัว ไม่ได้สมรส และในสถานการณ์ที่ยากลำบาก ตั้งครรภ์โดยถูกข่มขืน หรือเสี่ยงต่ออันตรายถึงชีวิตถ้าปล่อยให้คลอดบุตรหรือมีปัญหาเกี่ยวกับสายโลหิต (Eugenics)⁵⁴

3.3 ผลกระทบภายหลังการแก้ไขกฎหมายในต่างประเทศ

จากข้อมูลของ United Nations and the International Planned Parenthood Federation แสดงว่ากฎหมายของประเทศต่างๆ ในยุโรปส่วนใหญ่อนุญาตให้มีการทำแท้งได้โดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขบางประการ จะมีเพียงประเทศมอลต้าเท่านั้นที่กฎหมายห้ามมิให้ทำแท้งในทุกกรณี โดยกำหนดว่าผู้ใดทำแท้งหรือหญิงใดทำให้ตนเองแท้งหรือยินยอมให้ตนเองแท้ง ต้องรับโทษจำคุกตั้งแต่ 18 เดือนถึง 3 ปี แพทย์ ศัลยแพทย์ สูตินารีแพทย์ หรือเภสัชกรซึ่งทำแท้งต้องรับโทษจำคุกตั้งแต่ 18 เดือนถึง 4 ปี และห้ามประกอบวิชาชีพตลอดชีวิต แต่ก็ปรากฏว่ามีการทำแท้งในเรือนำนาน้ำสากลนอกประเทศมอลต้าในปี 2000 ซึ่งได้รับการคัดค้านอย่างรุนแรงจากรัฐบาลและผู้นำศาสนา

ส่วนใหญ่กฎหมายในสหภาพยุโรปจะอนุญาตให้มีการทำแท้งเสรีได้ภายในระยะเวลา 12 สัปดาห์แรกของอายุครรภ์ เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว การทำแท้งไม่อาจเกิดขึ้นได้เว้นแต่กรณีจำเป็นต้องทำเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายต่อร่างกายหรือชีวิตของมารดาและบุตร

สอแลนค์ สหราชอาณาจักร และสวีเดนเป็นประเทศที่อนุญาตให้ทำแท้งได้ในระยะเวลาที่ยาวนานที่สุดในสหภาพยุโรป คือ 24 สัปดาห์ของอายุครรภ์สำหรับการทำแท้งในสองครั้งแรก และลดลงเหลือ 18 สัปดาห์สำหรับการทำแท้งในครั้งที่สาม ระยะเวลาที่ยาวนานดังกล่าวทำให้คน

⁵⁴ แหล่งเดิม.

ต่างชาติจำนวนมากเดินทางมายังฮอลแลนด์และสหราชอาณาจักรเพื่อทำแท้ง ส่วนสวีเดนนั้น มีกฎหมายห้ามคนต่างชาติเข้ามาทำแท้งในประเทศตน

สำหรับประเทศฮอลแลนด์ เป็นที่น่าสังเกตว่าแม้ฮอลแลนด์จะอนุญาตให้ทำแท้งได้ในระยะเวลาที่นานกว่าประเทศอื่นๆ แต่อัตราการทำแท้งกลับต่ำที่สุดในโลก เพียง 6.5 ราย ต่อจำนวนสตรี 1,000 คน ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลฮอลแลนด์มุ่งให้การศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวและการคุมกำเนิดเป็นสำคัญ ในทางปฏิบัติอายุครรภ์นานที่สุดที่มาทำแท้งอยู่ที่ 22 สัปดาห์ กรณีอายุครรภ์ถึง 24 สัปดาห์หาได้ยาก ร้อยละ 95.5 ของการทำแท้งทั้งหมดในฮอลแลนด์มีระยะเวลาของอายุครรภ์ที่ 13 สัปดาห์ คนต่างชาตินิยมเดินทางมาทำแท้งที่ฮอลแลนด์ ในปี ค.ศ. 2003 มีจำนวนถึง 4,347 รายจากจำนวนการทำแท้งทั้งหมด 33,159 ครั้ง หรือคิดเป็นร้อยละ 13 จำนวนการทำแท้งนอกจากเกิดจากคนต่างชาติที่มาอาศัยประโยชน์จากกฎหมายของฮอลแลนด์แล้วยังมีคนต่างชาติที่อพยพเข้ามาจนเป็นพลเมืองฮอลแลนด์อีกด้วย จึงเกิดข้อถกเถียงกันว่าเป็นการสมควรหรือไม่ที่จะออกกฎหมายห้ามคนต่างชาติเดินทางเข้ามาทำแท้งและควรลดระยะเวลาของอายุครรภ์ที่สามารถทำแท้งลดลงไปหรือไม่ น่าแปลกใจที่ฮอลแลนด์มีกฎหมายรับรองการทำแท้งเมื่อปี ค.ศ. 1984 หรือ 10 ปีให้หลังฝรั่งเศสแต่สิทธิการทำแท้งในฮอลแลนด์ก็ก้าวไกลกว่าฝรั่งเศสมาก

โรมาเนียรับรองให้การทำแท้งชอบด้วยกฎหมายเมื่อปี ค.ศ. 1989 ภายหลังการล่มสลายของคอมมิวนิสต์ และเป็นเพียงประเทศเดียวในยุโรปที่อัตราการทำแท้งสูงกว่าอัตราการเกิด (ปี 2003 มีการทำแท้งรวม 230,000 ราย ในขณะที่มีการเกิด 212,459 คน)

ในปี ค.ศ. 1985 สเปนได้ออกกฎหมายยกเว้นโทษจากการทำแท้งใน 2 กรณี กรณีแรกเป็นกรณีจำเป็นต้องทำแท้งเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายอย่างร้ายแรงต่อกายและใจของมารดาหรือการตั้งครรภ์อันเนื่องมาจากถูกข่มขืน กฎหมายอนุญาตให้ทำแท้งได้ภายใน 12 สัปดาห์แรกของอายุครรภ์ กรณีที่สองเป็นกรณีที่เสี่ยงต่อการไม่สมประกอบของทารกในครรภ์ กฎหมายได้ขยายระยะเวลาออกไปเป็น 22 สัปดาห์ของอายุครรภ์ โปรตุเกสก็เช่นกัน กฎหมายอนุญาตให้มีการทำแท้งได้ในกรณีเป็นอันตรายต่อกายหรือจิตใจของมารดา 12 สัปดาห์แรกของอายุครรภ์ การตั้งครรภ์เนื่องจากการถูกข่มขืน 16 สัปดาห์ และเสี่ยงต่อการไม่สมประกอบของทารก 24 สัปดาห์ สตรีที่ทำแท้งโดยไม่ชอบกฎหมายต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจของกระทรวงสาธารณสุขพบว่าอัตราการทำแท้งเถื่อนในโปรตุเกสมีสูงมาก ประมาณ 20,000 ถึง 40,000 รายต่อปี นอกจากนี้ในแต่ละปี สตรีโปรตุเกสประมาณ 1,000 คน เดินทางไปยังสเปนประเทศเพื่อนบ้านเพื่อทำแท้ง ด้านคลินิกที่รับทำแท้งในสเปนก็นิยมลงโฆษณาตามสื่อต่างๆ ในโปรตุเกสเป็นประจำ

เอสโตเนียเป็นอีกประเทศหนึ่งที่น่าสนใจ กฎหมายเอสโตเนียอนุญาตให้มีการทำแท้งได้ภายใน 12 สัปดาห์แรกของอายุครรภ์ แต่ในสายตาของชาวเอสโตเนียแล้วมองการทำแท้ง

เป็นการคุมกำเนิดธรรมชาติหนึ่ง อีกนัยหนึ่ง ชาวแอสโตเนียมักไม่ป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนเมื่อมีการตั้งครรภ์แล้วก็ใช้วิธีทำแท้งเอา ด้วยเหตุนี้อัตราการทำแท้งจึงมีสูงมาก ในปี 2002 เฉลี่ยแล้วมีอัตราการทำแท้ง 83 รายต่อการเกิด 100 คน สตรีในช่วงอายุ 15-49 ปี มีอัตราการทำแท้งสูงถึง 32 รายต่อ 1,000 ราย ในขณะที่อัตราเฉลี่ยรวมทุกประเทศในสหภาพยุโรปอยู่ที่ 10.4 ต่อ 1,000 คน และร้อยละ 70 ของสตรีที่มาทำแท้งต่างเคยผ่านการทำแท้งมาก่อนแล้ว สาเหตุหนึ่งที่ชาวแอสโตเนียมักใช้วิธีการทำแท้งเป็นหลักคือ ในสมัยที่ยังเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพโซเวียตนั้น ยาคุมกำเนิดขาดแคลนและถุงยางอนามัยไม่เพียงพอและขาดคุณภาพ ประกอบกับประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ อัตราการทำแท้งที่สูงจนน่าตกใจดังกล่าวทำให้แอสโตเนียนหันมารณรงค์ให้ประชาชนใช้ถุงยางอนามัยและยาคุมกำเนิด อีกทางหนึ่งก็สนับสนุนให้มีบุตรด้วยการให้เงินช่วยเหลือและสวัสดิการต่างๆ

ไอร์แลนด์ มอลตา โปแลนด์ และไซปรัส เป็น 4 ประเทศในสหภาพยุโรปที่ไม่อนุญาตให้มีการทำแท้งเว้นแต่เป็นกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น ซึ่งเป็นกรณีที่จำกัดจริงๆ การทำแท้งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมีโทษหนัก ไอร์แลนด์และมอลตาเคร่งครัดกับการทำแท้งมากถึงขนาดหยิบยกมาเป็นประเด็นในการเจรจาเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปว่าสหภาพยุโรปต้องไม่แทรกแซงกฎหมายภายในของตนในเรื่องการทำแท้ง สำหรับไอร์แลนด์นั้น ในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา มีความพยายามทำประชามติให้ออกกฎหมายอนุญาตให้มีการทำแท้งได้ถึง 3 ครั้ง แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ในแต่ละปีสตรีไอร์แลนด์ประมาณ 7,000 คน เดินทางไปทำแท้งยังประเทศที่อนุญาตอย่างใดก็ตาม มีข้อยกเว้นเพียงกรณีเดียวที่ถูกกฎหมายอนุญาต คือ เป็นอันตรายแก่ชีวิตของมารดา แต่จำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากผู้ปกครองของมารดาหรือคณะกรรมการเฉพาะกิจที่จะพิจารณาเป็นรายกรณีไป โปแลนด์เป็นประเทศหนึ่งที่ศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิกมีอิทธิพลสูง ด้วยเหตุนี้กฎหมายจึงไม่อนุญาตให้มีการทำแท้งเว้นแต่ในกรณีที่อันตรายต่อมารดา การตั้งครรภ์เกิดจากการถูกข่มขืน และเสี่ยงต่อการไม่สมประกอบของทารก แพทย์ที่ทำแท้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ในขณะที่สตรีที่เข้ารับการทำแท้งไม่มีโทษ ไม่น่าแปลกใจเลยว่าอัตราการทำแท้งเดือนในโปแลนด์จึงมีสูง ในปี 2003 การทำแท้งโดยชอบด้วยกฎหมายมีเพียง 170 ราย ในขณะที่การทำแท้งเดือนมีสูงถึง 120,000 ราย หลังจากการต่อสู้ที่ยาวนานในที่สุดการเรียกร้องขององค์กรสตรีก็สำเร็จ ขณะนี้รัฐสภาของโปแลนด์กำลังพิจารณาร่างกฎหมายอนุญาตให้มีการทำแท้งได้ อย่างไรก็ตามบรรดาองค์กรสตรีวิตกว่าแม้ร่างดังกล่าวจะได้รับความเห็นชอบจากสภา แต่ถ้าฝ่ายขวากลับมาครองอำนาจประกอบไปด้วยแรงผลักดันของศาสนจักรก็มีความเป็นไปได้ว่าการทำแท้งจะเป็นสิ่งต้องห้ามอีก ทางด้านไซปรัส มีข้อสังเกตว่าแม้กฎหมายจะกำหนดให้การทำแท้ง

เป็นสิ่งไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่ในทางปฏิบัติแล้วเจ้าหน้าที่มักเอาหูไปนาเอาตาไปไร่ ปล่อยปละละเลยให้มีการทำแท้งเถื่อน สังเกตได้จากไม่มีแพทย์ที่ทำแท้งเถื่อนรายใดถูกดำเนินคดีได้เลย

ส่วนข้อมูลในการทำแท้งโดยรวมล่าสุดในปี 2004 ของประเทศในยุโรป มีจำนวน 185,000 ราย เป็นการทำแท้งในช่วงการตั้งครรภ์ 24 สัปดาห์ จำนวน 124 ราย

จากการสำรวจสถานการณ์ด้านการทำแท้งของฝรั่งเศสพบว่า อัตราการทำแท้งในช่วงปี ค.ศ. 1990-1995 ประมาณ 200,000 รายต่อปี นับแต่ปี ค.ศ. 1996 อัตราการทำแท้งก็ค่อยๆ เพิ่มขึ้น ในปี ค.ศ. 2002 สถิติการทำแท้ง รวม 205,627 รายต่อปี เมื่อเทียบกับจำนวนการเกิด 800,000 คนต่อปี จำนวนการทำแท้งในสตรีที่มีอายุระหว่าง 15 ปี ถึง 49 ปี คือ 14.3 คน ต่อ 1,000 คน อัตราการทำแท้งของผู้เยาว์ คือ 10,700 ราย สองในสามของการทำแท้งทั้งหมดเกิดขึ้นที่โรงพยาบาลของรัฐ ร้อยละ 35 ใช้วิธีการทำแท้งโดยการใส่ยา สตรีฝรั่งเศสเดินทางไปทำแท้งยังต่างประเทศปีละประมาณ 5,000 คน⁵⁵

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization หรือ WHO) ได้สำรวจจำนวนผู้หญิงที่ทำแท้งทั้งในประเทศที่ให้มีการทำแท้งได้อย่างถูกกฎหมายและในประเทศที่ห้ามทำแท้ง พบว่าจำนวนผู้ที่ทำแท้งนั้นไม่ได้แตกต่างกันเลย แต่มีความแตกต่างกันมากในเรื่องของความปลอดภัย ในประเทศที่มีการทำแท้งได้อย่างถูกกฎหมายมีจำนวนผู้เสียชีวิตน้อยมาก ในขณะที่ประเทศที่การทำแท้งเป็นเรื่องผิดกฎหมายมีจำนวนผู้เสียชีวิตค่อนข้างมากเพราะต้องมีการลักลอบทำ จึงทำให้วิธีการและขั้นตอนในการทำแท้งในประเทศเหล่านี้ค่อนข้างอันตรายมาก

ข้อมูลการทำแท้ง 3 ปี ย้อนหลังในแต่ละประเทศพบว่า ประเทศที่มีการทำแท้งมากที่สุดเมื่อปี พ.ศ. 2550 คือ กรีนแลนด์ มีจำนวนทั้งหมด ร้อยละ 51.1 จากจำนวนผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ทั้งหมด ถัดมาปี พ.ศ. 2551 รัสเซียมีจำนวนทั้งหมด ร้อยละ 44.7 และล่าสุดปี พ.ศ. 2553 อินเดียมีผู้ทำแท้งถึง 699,298 คน ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่มากที่สุดในโลก และเวียดนามเป็นอันดับที่สอง จำนวน 688,029 คน (จำนวนตัวเลขเหล่านี้เป็นจำนวนที่ได้มาจากการที่มีการรายงานว่ามีการทำแท้งเกิดขึ้น ไม่นับรวมถึงคนที่ไปทำแท้งเถื่อนและไม่ถูกจับได้) เป็นที่น่าสังเกตว่าเวียดนามซึ่งมีประชากรมากเป็นอันดับที่ 13 ของโลกและเป็นประเทศเพื่อนบ้านกับไทย มีอัตราการทำแท้งสูงเกือบเท่าอินเดีย ที่มีประชากรมากเป็นอันดับสองของโลกเลยทีเดียว⁵⁶

⁵⁵ ปิยะบุตร แสงกนกกุล และคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้าเดิม.

⁵⁶ Sasiphattra Siriwato. (2554, 16 กุมภาพันธ์). การทำแท้งอย่างเสรีลดจำนวนผู้ที่ทำแท้งลงได้จริงหรือ. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://womeninwonderland.wordpress.com/2011/02/16/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%97%E0%B8%B3%E0%B9%81%E0%B8%97%E0%B9%89%E0%B8%87%E0%B8%AD%E0%B8%A2%E0%B9%88%E0%B8>

การทำแท้งในประเทศจีนก็มีตัวเลขที่สูงมาก ตัวเลขล่าสุดจากการศึกษาของมหาวิทยาลัยปักกิ่งของประเทศจีนพบว่า สถิติการทำแท้งพุ่งขึ้นเป็น 13 ล้านรายต่อปี สาเหตุคือการมีความรู้ทางด้านการคุมกำเนิดไม่เพียงพอ นักวิจัยพบว่าหญิงที่ทำแท้งนั้นส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 20-29 ปี และสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การทำแท้งมีสถิติเพิ่มมากขึ้น คือ การขาดความรู้ความเข้าใจในการคุมกำเนิด ซึ่งครู อาจารย์ หรือผู้ปกครองส่วนหนึ่งในประเทศจีนยังเชื่อว่า การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาในประเทศจีนนั้นเป็นการกระตุ้นให้เด็กอยากมีเพศสัมพันธ์มากขึ้น นโยบายการลดจำนวนประชากรของรัฐบาลก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่เปิดโอกาสให้การทำแท้งในประเทศจีนไม่ผิดกฎหมาย ทำให้มีการทำแท้งกันมากขึ้นที่สำคัญการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนนั้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างทำได้ยากภายใต้วัฒนธรรมดั้งเดิมกับการเปลี่ยนแปลงสังคมสมัยใหม่⁵⁸ หนังสือพิมพ์ไชน่าเดลีของทางการจีนรายงานว่า การทำแท้งโดยมีเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ช่วยตามโรงพยาบาลต่างๆ ของรัฐ มีทั้งสิ้น 13 ล้านครั้งในแต่ละปี และมีการจำหน่ายยาทำแท้งประมาณ 10 ล้านเม็ดต่อปี ยาทำแท้งนี้นำมาใช้สำหรับการตั้งครรภ์ระยะแรก ซึ่งปกติจะอ้างว่าเป็นยาแก้แพ้ท้อง ไชน่าเดลีรายงานว่า ประมาณร้อยละ 62 ของการทำแท้งในแต่ละปี จะเป็นสาวโสดอายุระหว่าง 20-29 ปี⁵⁹

ในแง่ของกฎหมาย เราใช้กฎหมายทำแท้งฉบับนี้มานานกว่า 50 ปีแล้ว ซึ่งต้นแบบมาจากกฎหมายของประเทศเยอรมันซึ่งเราลอกมาทั้งฉบับ จนกระทั่งปัจจุบันนี้ประเทศต้นแบบแก้ไขกฎหมายทำแท้งให้มีความผ่อนปรนอย่างมากแล้ว แต่กฎหมายของประเทศไทยก็ยังคงไม่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ช่วงสิบปีที่ผ่านมา มี 191 ประเทศทั่วโลกแก้ไขกฎหมายให้มีความผ่อนปรนมากขึ้น มีเพียง 4 ประเทศเท่านั้นที่ห้ามการทำแท้งอย่างเคร่งครัดทุกกรณี คือ ซิลิ เอลซัลวาดอร์ วาติกัน และ

97%E0%B8%B3%E0%B9%81%E0%B8%97%E0%B9%89%E0%B8%87%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B9%80%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%A1%E0%B8%87%E0%B8%A7%E0%B8%94/

⁵⁸ จริญญา. (2552, 31 กรกฎาคม). ทำแท้งในจีน 13 ล้านรายแล้ว. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://healthy.in.th/categories/healthful/news/687>

⁵⁹ สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์. (2552, 31 กรกฎาคม). จีนเป็นประเทศที่มีการทำแท้งมากที่สุดในโลก. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2555, จาก http://m.sanook.com/m/sport_detail/810862/

นิการากัว และพบว่าประชาชนในประเทศด้อยพัฒนาจะเข้าถึงบริการทำแท้งที่ปลอดภัยได้น้อยกว่าประชาชนในประเทศพัฒนาแล้วอย่างเห็นได้ชัด⁶⁰

⁶⁰ กฤตยา อาชวนิจกุล. (2554, 25 เมษายน). การทำแท้งคืออาชญากรรม หญิงทำแท้งคืออาชญากร จุดยืนที่ต้องเปลี่ยน. สืบค้นเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://ntybpddotcom.wordpress.com/2011/04/25/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%97%E0%B8%B3%E0%B9%81%E0%B8%97%E0%B9%89%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%8D%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1/>